

**Міністерство освіти і науки України
Полтавська державна аграрна академія**

Факультет обліку та фінансів

*Кафедра економічної теорії
та економічних досліджень*

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

*Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання
освітньо-професійної програми Облік і оподаткування
спеціальності 071 Облік і оподаткування*

ПОЛТАВА – 2020

Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз. Методичні рекомендації з виконання контрольної роботи (для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання освітньо-професійної програми Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування). Полтава: ПДАА, 2020. 79 с.

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю ПДАА **Левченко З.М.**

Рекомендовано до видання:

- кафедрою економічної теорії та економічних досліджень (протокол № 1 від 25.08.2020 р.);
- науково-методичною радою спеціальності «Облік і оподаткування» (протокол № 1 від 28.08.2020 р.).

ЗМІСТ

Загальні положення.....	3
Принципи обрання варіанту (питань та завдань).....	3
Перелік теоретичних питань за темами.....	6
Практичні завдання за темами:	
Тема 1. Загальне оцінювання майнового стану підприємства.....	11
Тема 2. Аналіз фінансової стійкості підприємства.....	23
Тема 3. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства.....	31
Тема 4. Аналіз ефективності використання капіталу.....	35
Тема 5. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства.....	56
Тема 6. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству.....	64
Критерії та шкала оцінювання.....	73
Рекомендована література.....	73
Додатки.....	76

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Інтеграція України до світової економічної спільноти передбачає поліпшення фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання. За цих умов зростає значення своєчасного, всебічного та об'єктивного аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності та фінансового стану підприємств.

Методичні рекомендації призначено для виконання здобувачами вищої освіти заочної форми навчання освітньо-професійної програми Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування контрольної роботи з навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз».

Контрольна робота – це індивідуальне завдання, яке передбачає самостійне розкриття теоретичних питань та виконання здобувачами вищої освіти певної практичної роботи. Завдання контрольної роботи сприяють здобувачам вищої освіти в оволодінні термінологією, основними положеннями навчальної дисципліни, наданні навичок виконання типових завдань, ситуацій, набутті необхідних компетентностей та досягненні програмних результатів навчання.

Контрольна робота виконується рукописним або комп'ютерним способом на одній сторінці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали (29 рядків на сторінці). Розмір шрифту – 14. У таблицях інтервал – одинарний і розмір шрифту – 12. Контрольна робота повинна містити: титульну сторінку (зразок оформлення наведений у додатку А); відповіді на теоретичні питання; розв'язок практичних завдань (кожне з яких починається з окремої сторінки); список використаних джерел; додатки (копії форм фінансової звітності підприємства за два роки).

Першою сторінкою контрольної роботи є титульна сторінка, яка включається до загальної нумерації сторінок. На титульній сторінці номер сторінки не ставиться, на наступних сторінках номер проставляється у правому верхньому куті без крапки в кінці. Нумерація теоретичних питань, практичних завдань і таблиць у контрольній роботі повинна відповідати їх нумерації в методичних рекомендаціях. На останній сторінці списку використаних джерел вказується дата закінчення написання контрольної роботи і здобувач вищої освіти ставить особистий підпис. Додатки позначаються великими літерами (А, Б і т. д.). Контрольна робота здається для перевірки на кафедру економічної теорії та економічних досліджень на початку екзаменаційної сесії.

Методичні рекомендації можуть бути корисними для бухгалтерів, економістів, фінансистів та менеджерів підприємств, аудиторів, працівників банківських установ, податкової та статистичної служб.

ПРИНЦИПИ ОБРАННЯ ВАРІАНТУ (ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ)

Контрольна робота з навчальної дисципліни «Фінансовий аналіз» складається з двох теоретичних питань і двох практичних завдань згідно з індивідуальним варіантом, який відповідає двом останнім цифрам номера залікової книжки (табл. 1).

Таблиця 1

Теоретичні питання та практичні завдання за варіантами контрольної роботи

Варіанти (дві останні цифри номера залікової книжки)	Теоретичні питання		Практичні завдання	
	1	2	1	2
01	1.1	5.7	1.1	4.8
02	1.2	5.8	1.2	4.9
03	1.3	5.9	1.3	2.1
04	1.4	5.10	1.4	2.2
05	1.5	5.11	1.5	3.3
06	1.6	5.12	1.6	3.1
07	1.7	5.13	1.7	3.2
08	1.8	5.14	1.8	6.1
09	1.9	6.1	1.9	5.2
10	1.10	6.2	4.1	5.5
11	1.11	6.3	4.2	5.6
12	1.12	6.4	4.3	5.3
13	1.13	6.5	4.6	5.4
14	1.14	6.6	4.4	6.2
15	1.15	6.7	4.5	6.3
16	1.16	6.8	4.7	5.1
17	1.17	6.9	2.3	2.4
18	1.18	6.10	2.3	2.5
19	2.1	6.11	1.1	4.8
20	2.2	6.12	1.2	4.9
21	2.3	6.13	1.3	2.1
22	2.4	6.14	1.4	2.2
23	2.5	6.15	1.5	3.3
24	2.6	6.16	1.6	3.1
25	2.7	6.17	1.7	3.2
26	2.8	6.18	1.8	6.1
27	2.9	6.19	1.9	5.2
28	2.10	6.20	4.1	5.5
29	2.11	7.1	4.2	5.6
30	2.12	7.2	4.3	5.3
31	2.13	7.3	4.6	5.4
32	2.14	7.4	4.4	6.2
33	2.15	7.5	4.5	6.3
34	3.1	7.6	4.7	5.1
35	3.2	7.7	2.3	2.4
36	3.3	7.8	2.3	2.5
37	3.4	7.9	1.1	4.8
38	3.5	8.1	1.2	4.9

39	3.6	8.2	1.3	2.1
40	3.7	8.3	1.4	2.2
41	3.8	8.4	1.5	3.3
42	3.9	8.5	1.6	3.1
43	3.10	8.6	1.7	3.2
44	4.1	8.7	1.8	6.1
45	4.2	8.8	1.9	5.2
46	4.3	8.9	4.1	5.5
47	4.4	8.10	4.2	5.6
48	4.5	8.11	4.3	5.3
49	4.6	8.12	4.6	5.4
50	4.7	8.13	4.4	6.2
51	4.8	8.14	4.5	6.3
52	4.9	8.15	4.7	5.1
53	4.10	9.1	2.3	2.4
54	4.11	9.2	2.3	2.5
55	5.1	9.3	1.1	4.8
56	5.2	9.4	1.2	4.9
57	5.3	9.5	1.3	2.1
58	5.4	9.6	1.4	2.2
59	5.5	9.7	1.5	3.3
60	5.6	9.8	1.6	3.1
61	2.1	5.7	1.7	3.2
62	2.2	5.8	1.8	6.1
63	2.3	5.9	1.9	5.2
64	2.4	5.10	4.1	5.5
65	2.5	5.11	4.2	5.6
66	2.6	5.12	4.3	5.3
67	2.7	5.13	4.6	5.4
68	2.8	5.14	4.4	6.2
69	2.9	6.1	4.5	6.3
70	2.10	6.2	4.7	5.1
71	2.11	6.3	2.3	2.4
72	2.12	6.4	2.3	2.5
73	2.13	6.5	1.1	4.8
74	2.14	6.6	1.2	4.9
75	2.15	6.7	1.3	2.1
76	3.1	6.8	1.4	2.2
77	3.2	6.9	1.5	3.3
78	3.3	6.10	1.6	3.1
79	3.4	6.11	1.7	3.2
80	3.5	6.12	1.8	6.1
81	3.6	6.13	1.9	5.2

82	3.7	6.14	4.1	5.5
83	3.8	6.15	4.2	5.6
84	3.9	6.16	4.3	5.3
85	3.10	6.17	4.6	5.4
86	4.1	6.18	4.4	6.2
87	4.2	6.19	4.5	6.3
88	4.3	6.20	4.7	5.1
89	4.4	7.1	2.3	2.4
90	4.5	7.2	2.3	2.5
91	4.6	7.3	1.1	4.8
92	4.7	7.4	1.2	4.9
93	4.8	7.5	1.4	2.2
94	4.9	7.6	1.5	3.3
95	4.10	7.7	1.6	3.1
96	4.11	7.8	1.7	3.2
97	5.1	7.9	1.9	5.2
98	5.2	8.1	4.3	5.3
99	5.3	8.2	4.6	5.4
00	5.4	8.3	4.4	6.2

Під час написання теоретичних питань опрацьовується рекомендована література. Кожне практичне завдання повинне включати методику і результати розрахунків з використанням аналітичних таблиць і формул, а також економічно обґрунтовані висновки. Аналітичні таблиці та методика розрахунку показників наведені за формами фінансової звітності 2019 р. відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Вихідною інформацією для розв'язання практичних завдань є дані фінансової звітності підприємства: форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» і форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два останні роки. Точність розрахунку показників у залежності від одиниці їх виміру: грн – до сотих; тис. грн – до цілих; % – до десятих; днів – у цілих; коефіцієнти – до тисячних.

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу

- 1.1. Предмет, об'єкти та суб'єкти фінансового аналізу.
- 1.2. Мета і завдання фінансового аналізу.
- 1.3. Сутність фінансового стану підприємства та завдання його аналізу.
- 1.4. Послідовність і методики оцінювання фінансового стану підприємств.
- 1.5. Експрес-аналіз і деталізований аналіз фінансового стану підприємства.
- 1.6. Класифікація видів фінансового аналізу.
- 1.7. Характеристики зовнішнього фінансового аналізу.

- 1.8. Характеристики внутрішнього фінансового аналізу.
- 1.9. Метод фінансового аналізу (категорії, принципи, науковий інструментарій).
- 1.10. Основні прийоми аналізу інформації фінансової звітності.
- 1.11. Класифікація економічної інформації.
- 1.12. Вимоги до інформації, що використовується в аналітичних дослідженнях.
- 1.13. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.
- 1.14. Сутність і класифікація звітності підприємств.
- 1.15. Загальна характеристика фінансової звітності підприємства (сутність, мета складання, користувачі, склад).
- 1.16. Якісні характеристики та принципи формування фінансової звітності.
- 1.17. Аналітичні можливості балансу (звіту про фінансовий стан) і звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід).
- 1.18. Аналітичні можливості, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал та приміток до річної фінансової звітності.

Тема 2. Загальне оцінювання майнового стану підприємства

- 2.1. Характеристика активів балансу.
- 2.2. Характеристика пасивів балансу.
- 2.3. Сутність майнового стану підприємства. Актив скороченого аналітичного балансу.
- 2.4. Горизонтальний і вертикальний аналіз активу скороченого аналітичного балансу.
- 2.5. Основні позитивні характеристики майнового стану підприємства за інформацією активу балансу.
- 2.6. Пасив скороченого аналітичного балансу, його горизонтальний і вертикальний аналіз.
- 2.7. Основні позитивні характеристики фінансового стану підприємства за інформацією пасиву балансу.
- 2.8. Класифікація видів активів.
- 2.9. Класифікація видів пасивів.
- 2.10. Аналіз руху і функціонального стану основних засобів.
- 2.11. Склад і напрями аналізу нематеріальних активів.
- 2.12. Загальна характеристика і класифікація оборотних активів.
- 2.13. Аналіз запасів підприємства.
- 2.14. Аналіз власного капіталу підприємства.
- 2.15. Аналіз позикового капіталу підприємства. Оцінювання оптимальності співвідношення власного і позикового капіталу.

Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства

- 3.1. Сутність фінансової стійкості підприємства.
- 3.2. Напрями аналізу фінансової стійкості підприємства.
- 3.3. Загальна характеристика системи відносних показників оцінювання фінансової стійкості підприємства.
- 3.4. Економічний зміст, порядок розрахунку та нормативні значення (оптимальна динаміка) показників структури джерел формування капіталу.

- 3.5. Економічний зміст, порядок розрахунку та нормативні значення (оптимальна динаміка) показників стану оборотних активів.
- 3.6. Економічний зміст, порядок розрахунку та оптимальна динаміка показників стану основного капіталу.
- 3.7. Особливості розрахунку і напрями аналізу відносних показників оцінювання фінансової стійкості підприємства.
- 3.8. Методика визначення типу фінансової стійкості підприємства.
- 3.9. Методика розрахунку, економічний зміст та факторний аналіз порогу рентабельності.
- 3.10. Методика розрахунку, економічний зміст та факторний аналіз запасу фінансової стійкості.

Тема 4. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

- 4.1. Поняття ліквідності активу, балансу та підприємства.
- 4.2. Сутність платоспроможності підприємства та класифікація її видів.
- 4.3. Взаємозв'язок між категоріями «ліквідність» і «платоспроможність».
- 4.4. Групування активів за рівнем ліквідності.
- 4.5. Групування пасивів за терміновістю сплати.
- 4.6. Методична послідовність аналізу ліквідності балансу.
- 4.7. Економічний зміст, порядок розрахунку та нормативні значення відносних показників оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства.
- 4.8. Характеристика коефіцієнтів абсолютної ліквідності та швидкої ліквідності.
- 4.9. Характеристика коефіцієнта загальної ліквідності.
- 4.10. Оперативний аналіз динамічної платоспроможності підприємства за допомогою платіжних календарів.
- 4.11. Коефіцієнт Бівера в оперативному аналізі платоспроможності підприємства.

Тема 5. Аналіз грошових потоків

- 5.1. Економічний зміст і класифікація грошових потоків
- 5.2. Аналіз руху грошових коштів у результаті операційної діяльності (за прямим методом).
- 5.3. Аналіз руху грошових коштів у результаті операційної діяльності (за непрямим методом).
- 5.4. Аналіз руху грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності.
- 5.5. Аналіз руху грошових коштів у результаті фінансової діяльності.
- 5.6. Аналіз зміни величини грошових коштів за звітний період.
- 5.7. Мета, завдання та послідовність аналізу грошових потоків підприємства.
- 5.8. Горизонтальний і вертикальний аналіз грошових потоків.
- 5.9. Розрахунок абсолютних показників грошових потоків.
- 5.10. Аналіз достатності грошових потоків.
- 5.11. Оцінювання ритмічності та синхронності грошових потоків.
- 5.12. Аналіз можливостей виконання термінових зобов'язань (пріоритетних платежів).

- 5.13. Аналіз ефективності грошових потоків підприємства. Показники рентабельності грошових потоків.
- 5.14. Оптимізація грошових потоків.

Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу

- 6.1. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу ефективності використання капіталу.
- 6.2. Класифікація видів діяльності підприємства.
- 6.3. Аналіз формування доходів за даними форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».
- 6.4. Аналіз формування витрат за даними форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».
- 6.5. Аналіз формування фінансових результатів за даними форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».
- 6.6. Аналіз структури фінансових результатів та якості прибутку.
- 6.7. Аналіз сукупного доходу підприємства.
- 6.8. Факторний аналіз валового прибутку (збитку) та фінансового результату від реалізації окремого виду продукції.
- 6.9. Факторний аналіз фінансового результату від операційної діяльності.
- 6.10. Факторний аналіз фінансового результату до оподаткування.
- 6.11. Факторний аналіз чистого фінансового результату: прибутку (збитку).
- 6.12. Аналіз оборотності оборотних активів.
- 6.13. Сутність рентабельності та система показників її вимірювання.
- 6.14. Економічний зміст і порядок розрахунку витратних і дохідних показників рентабельності та окупності.
- 6.15. Економічний зміст і порядок розрахунку ресурсних показників рентабельності та окупності.
- 6.16. Факторний аналіз рентабельності (збитковості) продукції.
- 6.17. Факторний аналіз рентабельності (збитковості) продажу.
- 6.18. Факторний аналіз загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу.
- 6.19. Факторний аналіз загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу.
- 6.20. Факторний аналіз загальної рентабельності (збитковості) основних засобів і запасів.

Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства

- 7.1. Сутність кредитоспроможності підприємства.
- 7.2. Міжнародні системи оцінювання кредитоспроможності боржника.
- 7.3. Нормативно-методичне забезпечення оцінювання кредитоспроможності
- 7.4. Вимоги до внутрішньобанківських положень щодо визначення розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями.
- 7.5. Вимоги до кредитної документації (справи) боржника.
- 7.6. Порядок оцінювання фінансового стану боржника – юридичної особи.
- 7.7. Моделі розрахунку інтегрального показника фінансового стану

- боржника – юридичної особи.
- 7.8. Фінансові показники для розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника – юридичної особи.
  - 7.9. Загальні підходи та принципи визначення кредитного ризику за активами.

Тема 8. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства

- 8.1. Сутність і напрями аналізу ділової активності підприємства.
- 8.2. Характеристика «золотого правила економіки підприємства».
- 8.3. Оцінювання ділової активності підприємства у внутрішньому і зовнішньому середовищі.
- 8.4. Комплексне оцінювання ділової активності підприємства за системою показників оборотності.
- 8.5. Характеристика коефіцієнтів обертання активів і пасивів.
- 8.6. Аналіз стійкості економічного зростання.
- 8.7. Сутність і види дебіторської заборгованості.
- 8.8. Аналіз величини, структури та динаміки дебіторської заборгованості.
- 8.9. Показники комплексного оцінювання дебіторської заборгованості.
- 8.10. Аналіз величини, структури та динаміки поточної кредиторської заборгованості.
- 8.11. Показники комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості.
- 8.12. Порівняльний аналіз поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованості.
- 8.13. Аналіз ринкової активності підприємства.
- 8.14. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства.
- 8.15. Показники оцінювання інвестиційної привабливості акціонерного товариства.

Тема 9. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству

- 9.1. Модель Альтмана.
- 9.2. Модель Спрінгейта.
- 9.3. Тести на ймовірність банкрутства Лису і Таффлера.
- 9.4. Показник діагностики платоспроможності Конана і Гольдера.
- 9.5. Універсальна дискримінантна функція.
- 9.6. Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності підприємства.
- 9.7. Сутність банкрутства і фінансової кризи.
- 9.8. Оцінювання задовільності структури балансу та перспектив втрати (відновлення) платоспроможності підприємства.

ТЕМА 1
ЗАГАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1. Аналіз складу, структури та динаміки активів (майна)

Завдання 1.1

За методикою, наведеною в активі скороченого аналітичного балансу (табл. 1.1), проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз майна підприємства (табл. 1.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.1

Актив скороченого аналітичного балансу

№ з/п	Вид активів (майна)	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)
	Майно – всього	1300
1.	Необоротні активи	1095
1.1	Основні засоби	1010
1.2	... ¹	...
2.	Оборотні активи	1195
2.1	Запаси	1100
2.1.1	Виробничі запаси ²	1101
2.1.2	Незавершене виробництво ²	1102
2.1.3	Готова продукція і товари ²	1103+1104
2.2	Поточні біологічні активи	1110
2.3	Поточна дебіторська заборгованість	сума із 1125 по 1155 (без 1136)
2.4	Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	1160+1165
2.5	Витрати майбутніх періодів	1170
2.6	Інші оборотні активи	1120 ² +1180 ² +1190
3.	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200

1. Можуть наводитись інші важливі для підприємства види необоротних активів.
2. Додаткові статті (додаток Б).

**Горизонтальний і вертикальний аналіз майна підприємства
(станом на кінець року)**

Вид активів (майна)	____ р.		____ р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	частки, в. п. ¹	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1× ×100
Майно – всього		100,0		100,0		-	
1. Необоротні активи							
1.1. Основні засоби							
2. Оборотні активи							
2.1. Запаси							
2.1.1. Виробничі запаси							
2.1.2. Незавершене виробництво							
2.1.3. Готова продукція і товари							
2.2. Поточні біологічні активи							
2.3. Поточна дебіторська заборгованість							
2.4. Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції							
2.5. Витрати майбутніх періодів							
2.6. Інші оборотні активи							
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття							

1. Тут і далі в. п. – відсоткових пунктів.

Завдання 1.2

З урахуванням поділу видів майна за класифікаційними ознаками (табл. 1.3) проаналізуйте склад, структуру та динаміку активів балансу підприємства (табл. 1.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.3

Класифікація і порядок розрахунку видів активів (майна)

Ознака класифікації	Вид активів (майна)	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)
Характер участі в господарському процесі та швидкість обороту	1. Необоротні (постійні) активи.	1095
	2. Оборотні (мобільні) активи.	1195
Форма функціонування	1. Матеріальні активи.	1005+1010+1015+1020+ +1100+1110+1200
	2. Нематеріальні активи.	1000+1050 ¹
	3. Фінансові активи.	1030+1035+1040+1045+1120 ¹ + +1125+1130+1135+1140 ¹ + +1145 ¹ +1155+1160+1165
Чутливість до інфляційних процесів	1. Монетарні активи.	сума із 1120 ¹ по 1165 (без 1136)
	2. Немонетарні активи.	1005+1010+1015+1020+ +1100+1110+1200
Рівень ліквідності	1. Високоліквідні активи.	1160+1165
	2. Середньоліквідні активи.	сума із 1120 ¹ по 1155 (без 1136)
	3. Низьколіквідні активи.	1100+1110+1170+1180 ¹ +1190
	4. Важколіквідні активи.	1095+1200

1. Додаткові статті (додаток Б).

Таблиця 1.4

Аналіз складу, структури та динаміки активів балансу підприємства (станом на кінець року)

Вид майна (активів)	___ р.		___ р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1× ×100
За характером участі в господарському процесі та швидкості обороту							
Необоротні							
Оборотні							
Усього		100,0		100,0		-	

Продовж. табл. 1.4

А	1	2	3	4	5	6	7
За формою функціонування							
Матеріальні							
Нематеріальні							
Фінансові							
Усього		100,0		100,0		–	
За чутливістю до інфляційних процесів							
Монетарні							
Немонетарні							
Усього		100,0		100,0		–	
За рівнем ліквідності							
Високоліквідні							
Середньоліквідні							
Низьколіквідні							
Важколіквідні							
Усього		100,0		100,0		–	

2. Аналіз необоротних та оборотних активів

Завдання 1.3

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз необоротних активів підприємства (табл. 1.5). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.5

Горизонтальний і вертикальний аналіз необоротних активів підприємства (станом на кінець року)

Вид необоротних активів	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Необоротні активи – всього		100,0		100,0		–	
1. Нематеріальні активи							
2. Незавершені капітальні інвестиції							
3. Основні засоби ¹							
4. Інвестиційна нерухомість							

Продовж. табл. 1.5

А	1	2	3	4	5	6	7
5. Довгострокові біологічні активи							
6. Довгострокові фінансові інвестиції							
7. Довгострокова дебіторська заборгованість							
8. Відстрочені податкові активи							
9. Інші необоротні активи ²							

1. Ряд. 1010.

2. З урахуванням додаткових статей: ряд. 1050, 1060, 1065 (додаток Б).

Завдання 1.4

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз оборотних активів підприємства (табл. 1.6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.6

Горизонтальний і вертикальний аналіз оборотних активів підприємства (станом на кінець року)

Вид оборотних активів	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1× ×100
Оборотні активи – всього		100,0		100,0		–	
1. Запаси							
1.1. Виробничі запаси ¹							
1.2. Незавершене виробництво ¹							
1.3. Готова продукція ¹							
1.4. Товари ¹							
2. Поточні біологічні активи							
3. Векселі одержані ¹							
4. Поточна дебіторська заборгованість							
5. Поточні фінансові інвестиції							

А	1	2	3	4	5	6	7
6. Гроші та їх еквіваленти							
7. Витрати майбутніх періодів							
8. Частка перестраховика у страхових резервах ¹							
9. Інші оборотні активи							

1. Додаткові статті (додаток Б).

Завдання 1.5

З урахуванням поділу видів оборотних активів за класифікаційними ознаками (табл. 1.7) проаналізуйте склад, структуру та динаміку оборотних активів підприємства (табл. 1.8). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.7

Класифікація і порядок розрахунку видів оборотних активів

Ознака класифікації	Вид оборотних активів	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)
Сфера розміщення ¹	1. Оборотні активи у сфері виробництва (оборотні виробничі засоби). 2. Оборотні активи у сфері обігу (засоби обігу).	1101^2+1102^2+1110 $1103^2+1104^2+1120^2+$ +сума із 1125 по 1190 (без 1136, 1166, 1167)
Форма	1. Оборотні активи в матеріальній формі. 2. Оборотні активи в розрахунках і грошовій формі.	$1100+1110$ сума із 1120^2 по 1190 (без 1136, 1166, 1167)
Джерела формування	1. Власні оборотні активи (чистий оборотний капітал). 2. Оборотні активи, сформовані за рахунок позикових коштів.	$1495 - 1095$ $1195 - [\text{Власні оборотні активи}]$
Рівень ліквідності	1. Високоліквідні оборотні активи. 2. Середньоліквідні оборотні активи. 3. Низьколіквідні оборотні активи.	$1160+1165$ сума із 1120^2 по 1155 (без 1136) $1100+1110+1170+$ $+1180^2+1190$

1. Поділ здійснюється за наявності інформації за додатковими статтями: ряд. 1101, 1102, 1103, 1104 (додаток Б).

2. Додаткові статті (додаток Б).

**Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів підприємства
(станом на кінець року)**

Вид оборотних активів	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1× ×100
За сферою розміщення							
Оборотні активи у сфері виробництва							
Оборотні активи у сфері обігу							
Усього		100,0		100,0		-	
За формою							
Оборотні активи в матеріальній формі							
Оборотні активи в розрахунках і грошовій формі							
Усього		100,0		100,0		-	
За джерелами формування							
Власні оборотні активи							
Оборотні активи, сформовані за рахунок позикових коштів							
Усього		100,0		100,0		-	
За рівнем ліквідності							
Високоліквідні							
Середньоліквідні							
Низьколіквідні							
Усього		100,0		100,0		-	

3. Аналіз складу, структури та динаміки пасивів (джерел формування капіталу)

Завдання 1.6

За методикою, наведеною в пасиві скороченого аналітичного балансу (табл. 1.9), проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз джерел формування капіталу підприємства (табл. 1.10). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.9

Пасив скороченого аналітичного балансу

№ з/п	Вид пасивів (джерел формування капіталу)	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)
	Джерела формування капіталу – всього	1900
1.	Власний капітал	1495
1.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	1400
1.2	...	...
2.	Зобов'язання і забезпечення	1595+1695+1700
2.1	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1595
2.2	Поточні зобов'язання і забезпечення	1695
2.2.1	Поточна кредиторська заборгованість	сума із 1610 по 1650 ²
2.3	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700

1. Можуть наводитись інші важливі для підприємства види власного капіталу.

2. Без урахування ряд. 1621. Включаючи додаткові статті: ряд. 1635, 1640, 1645, 1650 (додаток Б).

Таблиця 1.10

Горизонтальний і вертикальний аналіз джерел формування капіталу підприємства (станом на кінець року)

Вид пасивів (джерел формування капіталу)	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Джерела формування капіталу – всього		100,0		100,0		–	
1. Власний капітал							
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал							
2. Зобов'язання і забезпечення							
2.1. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
2.2. Поточні зобов'язання і забезпечення							
2.2.1. Поточна кредиторська заборгованість							

А	1	2	3	4	5	6	7
2.3. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							

Завдання 1.7

З урахуванням поділу видів джерел формування капіталу за класифікаційними ознаками (табл. 1.11) проаналізуйте склад, структуру та динаміку пасивів балансу підприємства (табл. 1.12). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.11

Класифікація і порядок розрахунку видів джерел формування капіталу (пасивів)

Ознака класифікації	Вид джерел формування капіталу (пасивів)	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)
Характер формування (власність)	1. Власний капітал. 2. Позиковий капітал.	1495 1595+1695+1700
Рівень відповідальності власного капіталу	1. Зареєстрований (пайовий) капітал. 2. Додатковий капітал.	1400 1405+1410+1415+1420
Тривалість використання	1. Постійний (перманентний) капітал. 2. Змінний капітал.	1495+1595 1695
Період погашення зобов'язань	1. Поточні зобов'язання і забезпечення. 2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення.	1695 1595
Терміновість сплати зобов'язань	1. Найбільш термінові зобов'язання. 2. Короткострокові зобов'язання і забезпечення. 3. Довгострокові зобов'язання і забезпечення.	сума із 1610 по 1650 ¹ 1600+1605 ² +1660+ +1665+1670 ² +1690 1595

1. Без урахування ряд. 1621. Включаючи додаткові статті: ряд. 1635, 1640, 1645, 1650 (додаток Б).

2. Додаткові статті (додаток Б).

Таблиця 1.12

**Аналіз складу, структури та динаміки пасивів балансу підприємства
(станом на кінець року)**

Вид джерел формування капіталу (пасивів)	___ р.		___ р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1× ×100
За характером формування (власністю)							
Власний капітал							
Позиковий капітал							
Усього		100,0		100,0		-	
За рівнем відповідальності власного капіталу							
Зареєстрований (пайовий) капітал							
Додатковий капітал							
Усього		100,0		100,0		-	
За тривалістю використання							
Постійний капітал							
Змінний капітал							
Усього		100,0		100,0		-	
За періодом погашення зобов'язань							
Поточні зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Усього		100,0		100,0		-	
За терміновістю сплати зобов'язань							
Найбільш термінові зобов'язання							
Короткострокові зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Усього		100,0		100,0		-	

4. Аналіз власного і позикового капіталу

Завдання 1.8

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз власного капіталу під-

приємства (табл. 1.13). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.13

Горизонтальний і вертикальний аналіз власного капіталу підприємства (станом на кінець року)

Вид власного капіталу	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	$7=5 \div 1 \times 100$
Власний капітал – усього		100,0		100,0		–	
1. Зареєстрований (пайовий) капітал							
2. Капітал у дооцінках							
3. Додатковий капітал							
4. Резервний капітал							
5. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							
6. Неоплачений капітал		×		×		×	
7. Вилучений капітал		×		×		×	
8. Інші резерви ¹							

1. Додаткова стаття: ряд. 1435 (додаток Б).

Завдання 1.9

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз позикового капіталу підприємства (табл. 1.14). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.14

**Горизонтальний і вертикальний аналіз позикового капіталу підприємства
(станом на кінець року)**

Вид позикового капіталу	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	$7=5 \div 1 \times 100$
Позиковий капітал – усього		100,0		100,0		–	
1. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
1.1. Відстрочені податкові зобов'язання							
1.2. Довгострокові кредити банків							
1.3. Довгострокові забезпечення							
1.4. Цільове фінансування							
1.5. Інші довгострокові зобов'язання ¹							
2. Поточні зобов'язання і забезпечення							
2.1. Короткострокові кредити банків							
2.2. Векселі видані ²							
2.3. Поточна кредиторська заборгованість ³							
2.4. Поточні забезпечення							
2.5. Доходи майбутніх періодів							
2.6. Інші поточні зобов'язання ⁴							
3. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							

1. Ряд. 1515 + додаткові статті: ряд. 1505, 1530, 1535, 1540, 1545 (додаток Б).

2. Додаткова стаття: ряд. 1605 (додаток Б).

3. Без урахування ряд. 1621. Включаючи додаткові статті: ряд. 1635, 1640, 1645, 1650 (додаток Б).
4. З урахуванням додаткової статті: ряд. 1670 (додаток Б).

ТЕМА 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1. Аналіз фінансової стійкості підприємства за системою відносних показників (коефіцієнтів)

Завдання 2.1

За методикою, наведеною в табл. 2.1, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки відносних показників (коефіцієнтів), які характеризують фінансову стійкість підприємства (табл. 2.2). Під час формулювання висновків візьміть до уваги економічний зміст і нормативні значення (оптимальну динаміку) показників.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.1

Відносні показники оцінювання фінансової стійкості підприємств

№ з/п	Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форми № 1(рядки)	Нормативне значення (оптимальна динаміка)
А	Б	В	Г	Д
Показники структури джерел формування капіталу				
1.1	Коефіцієнт фінансової автономії	<u>Власний капітал</u> Валюта балансу	$\frac{1495}{1900}$	$\geq 0,5$
1.2	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	<u>Позиковий капітал</u> Валюта балансу	$\frac{1595+1695+1700}{1900}$	$< 0,5$
1.3	Коефіцієнт фінансового ризику	<u>Позиковий капітал</u> Власний капітал	$\frac{1595+1695+1700}{1495}$	< 1
1.4	Коефіцієнт фінансової стабільності	<u>Власний капітал</u> Позиковий капітал	$\frac{1495}{1595+1695+1700}$	≥ 1
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Довгострокові зобов'язання і <u>забезпечення</u> Власний капітал та довгострокові зобов'язання і <u>забезпечення</u>	$\frac{1595}{1495+1595}$	Зниження

Продовж. табл. 2.1

А	Б	В	Г	Д
1.6	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань і забезпечень	Довгострокові зобов'язання і <u>забезпечення</u> Позиковий капітал	$\frac{1595}{1595+1695+1700}$	Зниження
1.7	Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень	Поточні зобов'язання і <u>забезпечення</u> Позиковий капітал	$\frac{1695}{1595+1695+1700}$	Підвищення
1.8	Коефіцієнт страхування бізнесу	<u>Резервний капітал</u> Валюта балансу	$\frac{1415}{1900}$	Підвищення
1.9	Коефіцієнт страхування власного капіталу	<u>Резервний капітал</u> Власний капітал	$\frac{1415}{1495}$	Підвищення
1.10	Коефіцієнт страхування зареєстрованого (пайового) капіталу	<u>Резервний капітал</u> Зареєстрований (пайовий) капітал	$\frac{1415}{1400}$	Підвищення
Показники стану оборотних активів				
2.1	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власні оборотні <u>кошти</u> Власний капітал	$\frac{1495 - 1095}{1495}$	> 0,1
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	Власні оборотні <u>кошти</u> Оборотні активи	$\frac{1495 - 1095}{1195}$	≥ 0,1
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	Власні оборотні <u>кошти</u> Запаси і поточні біологічні активи	$\frac{1495 - 1095}{1100+1110}$	≥ 0,5
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Гроші та їх <u>еквіваленти</u> Власні оборотні кошти	$\frac{1165}{1495 - 1095}$	Підвищення
Показники стану основного капіталу				
3.1	Коефіцієнт майна виробничого призначення	Основні засоби, інвестиційна нерухомість, запаси, <u>біологічні активи</u> Валюта балансу	$\frac{1010+1015+1020+1100+1110}{1300}$	Підвищення
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	<u>Основні засоби</u> Валюта балансу	$\frac{1010}{1300}$	Підвищення

Продовж. табл. 2.1

А	Б	В	Г	Д
3.3	Коефіцієнт нагромадження амортизації	Знос основних засобів і нематеріальних активів <u>Первісна вартість основних засобів і нематеріальних активів</u>	$\frac{1012+1002}{1011+1001}$	Зниження
3.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	<u>Оборотні активи</u> Необоротні активи	$\frac{1195}{1095}$	Підвищення

Таблиця 2.2

**Відносні показники оцінювання фінансової стійкості підприємства
(станом на кінець року)**

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
Показники структури джерел формування капіталу			
Коефіцієнт фінансової автономії			
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу			
Коефіцієнт фінансового ризику			
Коефіцієнт фінансової стабільності			
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів			
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань і забезпечень			
Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень			
Коефіцієнт страхування бізнесу			
Коефіцієнт страхування власного капіталу			
Коефіцієнт страхування зареєстрованого (пайового) капіталу			
Показники стану оборотних активів			
Коефіцієнт маневреності власного капіталу			
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами			
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами			
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів			
Показники стану основного капіталу			
Коефіцієнт майна виробничого призначення			
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів			
Коефіцієнт нагромадження амортизації			
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів			

2. Визначення та аналіз типу фінансової стійкості підприємства

Завдання 2.2

Визначте і проаналізуйте тип фінансової стійкості підприємства (табл. 2.4). Сформулюйте висновки, в яких відобразьте динаміку фінансового стану підприємства з погляду забезпеченості запасів джерелами їх формування.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Методика визначення типу фінансової стійкості підприємства передбачає проведення розрахунків у такій послідовності.

1. Визначення за даними форми № 1 показників вихідної інформації (табл. 2.3), значення яких заносять у табл. 2.4.

Таблиця 2.3

Вихідна інформація для визначення типу фінансової стійкості підприємства

Показник	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)
Власні оборотні кошти	1495 – 1095
Довгострокові кредити банків	1510
Короткострокові кредити банків	1600
Запаси і поточні біологічні активи	1100+1110

2. Розрахунок показників, які характеризують наявність відповідних джерел формування запасів (показники 1, 5, 6 табл. 2.4).

3. Розрахунок показників забезпеченості запасів відповідними джерелами їх формування (показники 7, 8, 9 табл. 2.4).

4. Визначення типу фінансової стійкості підприємства:

а) *абсолютна фінансова стійкість* – власні оборотні кошти повністю покривають запаси: *показник 7* ≥ 0 ;

б) *нормально стійкий фінансовий стан* – запаси покриваються власними оборотними коштами і довгостроковими кредитами банків: *показник 8* ≥ 0 ;

в) *нестійкий фінансовий стан* – запаси покриваються за рахунок власних оборотних коштів, довгострокових і короткострокових кредитів банків, тобто за рахунок усіх джерел формування запасів: *показник 9* ≥ 0 ;

г) *кризовий фінансовий стан* – запаси не покриваються джерелами їх формування: *показник 9* < 0 .

5. Розрахунок показників, які характеризують динаміку фінансового стану підприємства (показники 11, 12 табл. 2.4).

**Визначення та аналіз типу фінансової стійкості підприємства
(станом на кінець року), тис. грн**

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
1.	Власні оборотні кошти			
2.	Довгострокові кредити банків			
3.	Короткострокові кредити банків			
4.	Запаси і поточні біологічні активи			
5.	Наявність власних оборотних коштів і довгострокових кредитів банків для формування запасів (п.1+п.2)			
6.	Загальна величина джерел формування запасів (п.1+п.2+п.3)			
7.	Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів (п.1-п.4)			
8.	Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових кредитів банків для формування запасів (п.5-п.4)			
9.	Надлишок (+), нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (п.6-п.4)			
10.	Тип фінансової стійкості			×
11.	Коефіцієнт забезпеченості запасів відповідними джерелами формування (п.1, або п.5, або п.6 ¹ ÷ п.4)			3
12.	Надлишок (+), нестача (-) відповідних джерел формування на 1 грн запасів, грн (п.7, або п.8, або п.9 ² ÷ п.4)			3

1. Показник 1 – якщо абсолютна фінансова стійкість; показник 5 – якщо нормально стійкий фінансовий стан; показник 6 – якщо нестійкий або кризовий фінансовий стан.

2. Показник 7 – якщо абсолютна фінансова стійкість; показник 8 – якщо нормально стійкий фінансовий стан; показник 9 – якщо нестійкий або кризовий фінансовий стан.

3. Відхилення показників 11, 12 визначається за умови однакового типу фінансової стійкості за два роки.

3. Розрахунок і факторний аналіз порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості

Завдання 2.3

Проведіть розрахунок і розкрийте економічний зміст показників порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості підприємства (табл. 2.6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

За методикою, наведеною в табл. 2.5, визначаються показники вихідної інформації та заносяться у табл. 2.6.

Таблиця 2.5

Вихідна інформація для розрахунку порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості

Показник	Умовне позначення	Порядок розрахунку за даними форми № 2 (рядки)
Операційний дохід	ОД	2000+2120
Операційні витрати	ОВ	2050+2130+2150+2180
у тому числі: змінні витрати	ЗВ	$2050 \times ((2500+2505+2510) \div 2550) + 2180$
постійні витрати	ПВ	$2050 \times ((2515+2520) \div 2550) + 2130 + 2150$
Маржинальний дохід	МД	ОД – ЗВ
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	П	2190 (2195)

Таблиця 2.6

Показники порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості підприємства

№ з/п	Показник	_____ р.	_____ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	$3=2-1$	$4=3 \div 1 \times 100$
1.	Операційний дохід, тис. грн				
2.	Операційні витрати, тис. грн				
	у тому числі:				
	а) змінні витрати				
	б) постійні витрати				
3.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток), тис. грн (п.1-п.2)				
4.	Маржинальний дохід, тис. грн (п.1-п.2а, або п.2б+п.3)				
5.	Частка (коефіцієнт) маржинального доходу в операційному доході ¹ (п.4÷п.1)				
6.	Поріг рентабельності, тис. грн (п.2б÷п.5)				
7.	Частка порогу рентабельності в операційному доході, % (п.6÷п.1×100)				×
8.	Зона фінансової стійкості, тис. грн (п.1-п.6)				
9.	Запас фінансової стійкості, % (п.8÷п.1×100)				×

1. Цей та наступні показники розраховують за умови, коли показник 4 > 0.

Завдання 2.4

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів на зміну показника порогу рентабельності. Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: табл. 2.6.

Методика виконання

Модель факторного аналізу показника порогу рентабельності:

$$ПР = \frac{ПВ}{КМД} = \frac{ПВ}{\frac{МД}{ОД}} = \frac{ПВ \times ОД}{МД} = \frac{ОД \times ПВ}{ОД - ЗВ}, \quad (2.1)$$

де КМД – частка (коефіцієнт) маржинального доходу в операційному доході.

Отже, на зміну показника порогу рентабельності впливають три фактори:

- 1) операційний дохід;
- 2) постійні витрати;
- 3) змінні витрати.

За даними табл. 2.6 розраховують умовні значення показника порогу рентабельності, тис. грн.

1. Показник умовний 1:

$$ПР_{ум1} = \frac{ОД_1 \times ПВ_0}{ОД_1 - ЗВ_0}, \quad (2.2)$$

де $ОД_1$ – операційний дохід звітного року, тис. грн;

$ПВ_0$ – постійні витрати базового року, тис. грн;

$ЗВ_0$ – змінні витрати базового року, тис. грн.

$ПР_{ум1} =$

2. Показник умовний 2:

$$ПР_{ум2} = \frac{ОД_1 \times ПВ_1}{ОД_1 - ЗВ_0}, \quad (2.3)$$

де $ОД_1$ – операційний дохід звітного року, тис. грн;

$ПВ_1$ – постійні витрати звітного року, тис. грн;

$ЗВ_0$ – змінні витрати базового року, тис. грн.

$ПР_{ум2} =$

Загальна зміна (+,–) показника порогу рентабельності, тис. грн:

$$\Delta ПР = ПР_1 - ПР_0, \quad (2.4)$$

$\Delta ПР =$

у тому числі за рахунок факторів:

1) операційного доходу:

$$\Delta ПР_{ОД} = ПР_{ум1} - ПР_0; \quad (2.5)$$

$\Delta ПР_{ОД} =$

2) постійних витрат:

$$\Delta ПР_{ПВ} = ПР_{ум2} - ПР_{ум1}; \quad (2.6)$$

$\Delta ПР_{ПВ} =$

3) змінних витрат:

$$\Delta ПР_{ЗВ} = ПР_1 - ПР_{УМ2}; \quad (2.7)$$

$\Delta ПР_{ЗВ} =$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta ПР = \Delta ПР_{ОД} + \Delta ПР_{ПВ} + \Delta ПР_{ЗВ}; \quad (2.8)$$

$\Delta ПР =$

Завдання 2.5

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначити вплив факторів на зміну показника запасу фінансової стійкості підприємства. Сформулювати висновки.

Вихідна інформація: табл. 2.6.

Методика виконання

Модель факторного аналізу показника запасу фінансової стійкості:

$$\begin{aligned} ЗФС &= \frac{ОД - ПР}{ОД} \times 100 = \frac{ОД - \frac{ОД \times ПВ}{ОД - ЗВ}}{ОД} \times 100 = \left(1 - \frac{ПВ}{ОД - ЗВ} \right) \times 100 = \\ &= \frac{ОД - ПВ - ЗВ}{ОД - ЗВ} \times 100. \end{aligned} \quad (2.9)$$

Отже, на зміну показника запасу фінансової стійкості впливають три фактори:

- 1) операційний дохід;
- 2) постійні витрати;
- 3) змінні витрати.

За даними табл. 2.6 розраховують умовні значення показника запасу фінансової стійкості, %.

1. Показник умовний 1:

$$ЗФС_{УМ1} = \frac{ОД_1 - ПВ_0 - ЗВ_0}{ОД_1 - ЗВ_0} \times 100, \quad (2.10)$$

де $ОД_1$ – операційний дохід звітного року, тис. грн;

$ПВ_0$ – постійні витрати базового року, тис. грн;

$ЗВ_0$ – змінні витрати базового року, тис. грн.

$ЗФС_{УМ1} =$

2. Показник умовний 2:

$$ЗФС_{УМ2} = \frac{ОД_1 - ПВ_1 - ЗВ_0}{ОД_1 - ЗВ_0} \times 100, \quad (2.11)$$

де $ОД_1$ – операційний дохід звітного року, тис. грн;

$ПВ_1$ – постійні витрати звітного року, тис. грн;

$ЗВ_0$ – змінні витрати базового року, тис. грн.

$$ЗФC_{yM2} =$$

Загальна зміна (+,-) показника запасу фінансової стійкості, в. п.:

$$\Delta ЗФC = ЗФC_1 - ЗФC_0, \quad (2.12)$$

$$\Delta ЗФC =$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) операційного доходу:

$$\Delta ЗФC_{од} = ЗФC_{yM1} - ЗФC_0 \quad (2.13)$$

$$\Delta ЗФC_{од} =$$

2) постійних витрат:

$$\Delta ЗФC_{пв} = ЗФC_{yM2} - ЗФC_{yM1}; \quad (2.14)$$

$$\Delta ЗФC_{пв} =$$

3) змінних витрат:

$$\Delta ЗФC_{зв} = ЗФC_1 - ЗФC_{yM2}; \quad (2.15)$$

$$\Delta ЗФC_{зв} =$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta ЗФC = \Delta ЗФC_{од} + \Delta ЗФC_{пв} + \Delta ЗФC_{зв}; \quad (2.16)$$

$$\Delta ЗФC =$$

ТЕМА 3

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1. Аналіз ліквідності балансу

Завдання 3.1

За методикою, наведеною в табл. 3.1 і 3.2, проведіть групування оборотних активів за рівнем ліквідності та зобов'язань за терміновістю сплати, визначте надлишок (нестачу) платіжних засобів для покриття зобов'язань (табл. 3.3). Сформулюйте висновки щодо стану і динаміки ліквідності балансу підприємства.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 3.1

Групування активів за рівнем ліквідності

Група	Вид активів	Економічний зміст (статті та розділи балансу)	Порядок розрахунку за даними активу форми № 1 (рядки)
А	Б	В	Г
A1	Високоліквідні	Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	1160+1165
A2	Середньоліквідні	Поточна дебіторська заборгованість за видами	сума із 1125 по 1155 (без 1136)

Продовж. табл. 3.1

А	Б	В	Г
А3	Низьколіквідні	Запаси, поточні біологічні активи, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи	1100+1110+1120 ¹ + +1170+1180 ¹ +1190
А4	Важколіквідні	Необоротні активи; необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1095+1200

1. Додаткові статті (додаток Б).

Таблиця 3.2

Групування пасивів за терміновістю сплати

Група	Вид пасивів	Економічний зміст (статті та розділи балансу)	Порядок розрахунку за даними пасиву форми № 1 (рядки)
П1	Найбільш термінові зобов'язання	Поточна кредиторська заборгованість за видами	сума із 1610 по 1650 ¹
П2	Короткострокові зобов'язання і забезпечення	Короткострокові кредити банків, поточні забезпечення, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання	1600+1605 ² +1660+ +1665+1670 ² +1690
П3	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Відстрочені податкові зобов'язання, довгострокові кредити банків, інші довгострокові зобов'язання, довгострокові забезпечення, цільове фінансування	1595
П4	Постійні пасиви	Власний капітал; зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1495+1700

1. Без урахування ряд. 1621. Включаючи додаткові статті: ряд. 1635, 1640, 1645, 1650 (додаток Б).

2. Додаткові статті (додаток Б).

Таблиця 3.3

Аналіз ліквідності балансу підприємства (станом на кінець року), тис. грн

Група	Вид оборотних активів	Роки		Група	Вид зобов'язань і забезпечень	Роки		Надлишок (+) або нестача (-) платіжних засобів (А-П)	
		3	4			7	8	___ р. 9=3-7	___ р. 10=4-8
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3-7	10=4-8
A1	Високоліквідні			П1	Найбільш термінові				
A2	Середньоліквідні			П2	Короткострокові				
A3	Низьколіквідні			П3	Довгострокові				
	Усього				Усього				

2. Оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства за системою відносних показників (коефіцієнтів)**Завдання 3.2**

За методикою, наведеною в табл. 3.4, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки відносних показників (коефіцієнтів), які характеризують ліквідність і платоспроможність підприємства (табл. 3.5). Під час формулювання висновків візьміть до уваги економічний зміст і нормативні значення показників.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 3.5

Показники оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства (станом на кінець року)

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності			
Коефіцієнт швидкої ліквідності			
Коефіцієнт загальної ліквідності			
Коефіцієнт платоспроможності			
Коефіцієнт критичної ліквідності			
Коефіцієнт покриття запасів			

Відносні показники оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства

Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)	Нормативне значення
Основні показники			
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти]+[Поточні фінансові <u>інвестиції</u> Поточні зобов'язання і забезпечення	$\frac{1160+1165}{1695}$	$\geq 0,2$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти]+[Поточні фінансові інвестиції]+[Поточна дебіторська <u>заборгованість</u>] Поточні зобов'язання і забезпечення	сума із $\frac{1125 \text{ по } 1165^1}{1695}$	$\geq 0,7$
Коефіцієнт загальної ліквідності	<u>Оборотні активи</u> Поточні зобов'язання і забезпечення	$\frac{1195}{1695}$	$\geq 1,0$
Допоміжні показники			
Коефіцієнт платоспроможності	<u>Гроші та їх еквіваленти</u> Поточні зобов'язання і забезпечення	$\frac{1165}{1695}$	$\geq 0,1$
Коефіцієнт критичної ліквідності	<u>Оборотні активи</u> Позиковий капітал	$\frac{1195}{1595+1695+1700}$	$\geq 1,0$
Коефіцієнт покриття запасів	«Нормальні» <u>джерела покриття</u> Запаси і поточні біологічні активи	$\frac{1495- 1425 - 1430 +1595+1695+1700-1095}{1100+1110}$	$\geq 1,0$

1. Включаючи додаткові статті: ряд. 1140, 1145 (додаток Б).

Завдання 3.3

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів на зміну коефіцієнта загальної ліквідності. Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Вихідні показники для факторного аналізу коефіцієнта загальної ліквідності:

- 1) оборотні активи – форма № 1: ряд. 1195, гр. 4;
- 2) поточні зобов'язання і забезпечення – форма № 1: ряд. 1695, гр. 4.

Вихідна інформація для факторного аналізу коефіцієнта загальної ліквідності (станом на кінець року)

№ з/п	Показник	Умовне позначення	___ р.	___ р.	Відхилення (+, -)	
					абсолютне	відносне, %
А	Б	В	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
1.	Оборотні активи, тис. грн	ОА				
2.	Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн	ПЗ				
3.	Коефіцієнт загальної ліквідності (п.1÷п.2)	КЗЛ				

Модель факторного аналізу коефіцієнта загальної ліквідності:

$$KЗЛ = \frac{ОА}{ПЗ}. \quad (3.1)$$

За даними табл. 3.6 розраховується умовне значення коефіцієнта загальної ліквідності:

$$KЗЛ_{ум} = \frac{ОА_1}{ПЗ_0}; \quad (3.2)$$

$KЗЛ_{ум} =$

Загальна зміна (+,-) коефіцієнта загальної ліквідності:

$$\Delta KЗЛ = KЗЛ_1 - KЗЛ_0; \quad (3.3)$$

$\Delta KЗЛ =$

у тому числі за рахунок факторів:

1) оборотних активів:

$$\Delta KЗЛ_{ОА} = KЗЛ_{ум} - KЗЛ_0; \quad (3.4)$$

$\Delta KЗЛ_{ОА} =$

2) поточних зобов'язань і забезпечень:

$$\Delta KЗЛ_{ПЗ} = KЗЛ_1 - KЗЛ_{ум}; \quad (3.5)$$

$\Delta KЗЛ_{ПЗ} =$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta KЗЛ = \Delta KЗЛ_{ОА} + \Delta KЗЛ_{ПЗ}; \quad (3.6)$$

$\Delta KЗЛ =$

ТЕМА 4

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ

1. Аналіз формування доходів, витрат і фінансових результатів за даними форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»

Завдання 4.1

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку доходів підприємства (табл. 4.1). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 4.1

Аналіз складу, структури та динаміки доходів підприємства

Вид доходів	Рядок форми № 2	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1×100
Чистий дохід від основної операційної діяльності (реалізації продукції, товарів, робіт, послуг)	2000						
Дохід від іншої операційної діяльності (інші операційні доходи)	2120						
Дохід від фінансової діяльності (дохід від участі в капіталі, інші фінансові доходи)	2200+ +2220						
Дохід від інвестиційної діяльності (інші доходи)	2240						
Дохід з податку на прибуток	2300						
Інші види доходів	2010 ¹ + +2105 ¹ + +2110 ¹						
Усього доходів			100,0		100,0		

1. Додаткові статті (додаток Б).

Завдання 4.2

Проаналізуйте склад, структуру та динаміку витрат підприємства (табл. 4.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 4.2

Аналіз складу, структури та динаміки витрат підприємства

Вид витрат	Рядок форми № 2	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносна, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1×100
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050						
Адміністративні витрати	2130						
Витрати на збут	2150						
Інші операційні витрати	2180						
Витрати від фінансової діяльності	2250+ +2255						
Витрати від інвестиційної діяльності	2270						
Витрати з податку на прибуток	2300						
Інші види витрат	2070 ¹ + +2105 ¹ + +2110 ¹						
Усього витрат			100,0		100,0		

1. Додаткові статті (додаток Б).

Завдання 4.3

За методикою, наведеною на рис. 4.1 і в табл. 4.3, проаналізуйте формування, структуру та динаміку фінансових результатів діяльності підприємства (табл. 4.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

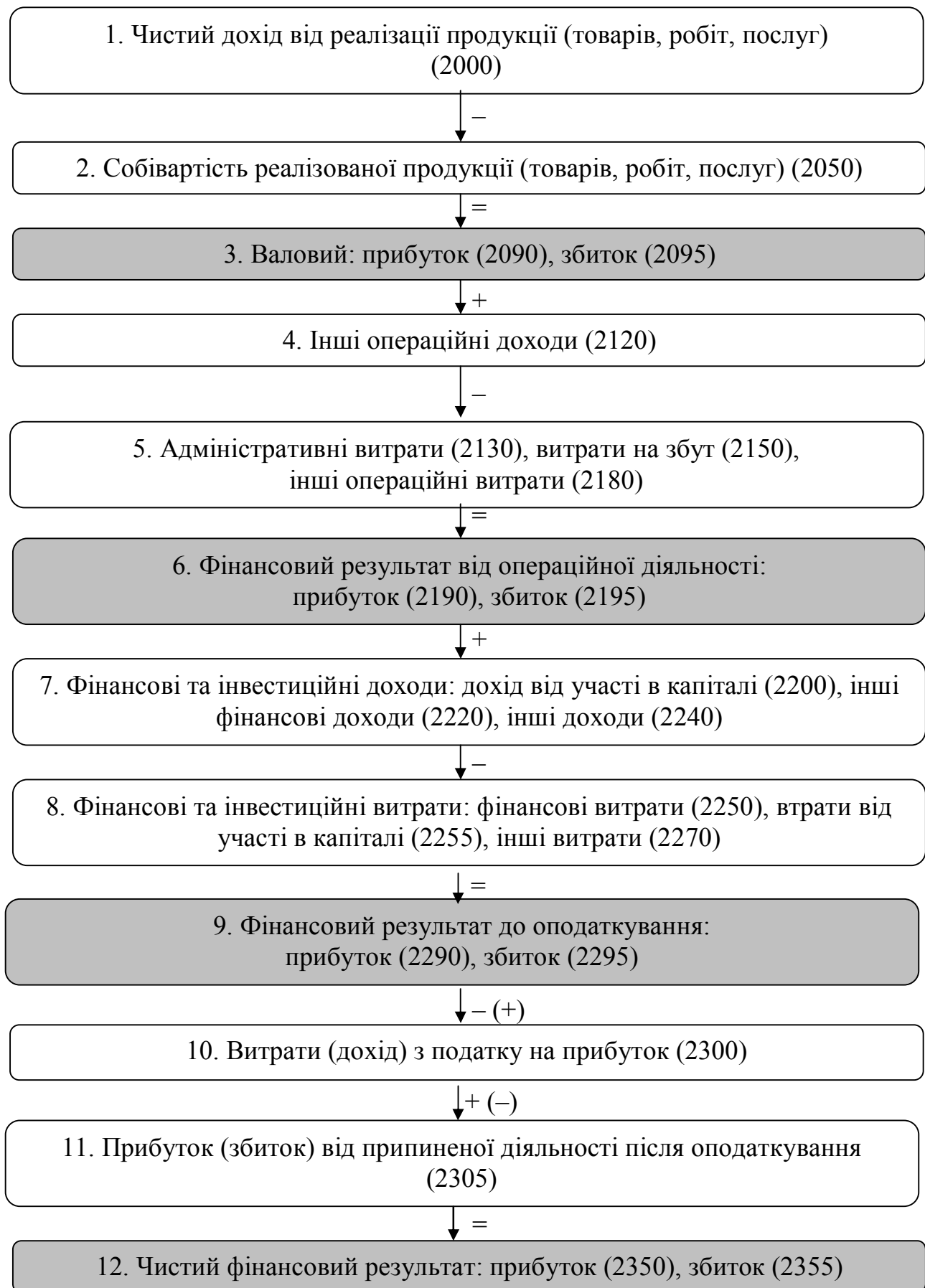

Рис. 4.1. Послідовність формування фінансових результатів за основними статтями форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»

Таблиця 4.3

Види фінансових результатів діяльності підприємства

Вид фінансових результатів	Порядок розрахунку за даними форми № 2 (рядки)
Валовий: прибуток (збиток)	2090 (2095)=2000+2010 ¹ -2050-2070 ¹
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	2190 (2195)=2090 (2095)+(-)2105 ¹ +(-)+(-)2110 ¹ +2120-2130-2150-2180
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	2290 (2295)=2190 (2195)+2200+2220+2240-2250-2255-2270+(-)2275 ¹
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	2350 (2355)=2290 (2295)-(+)-2300+(-)+(-)2305

1. Додаткові статті (додаток Б).

Таблиця 4.4

Аналіз формування, структури та динаміки фінансових результатів діяльності підприємства

№ з/п	Показник	р.		р.		р. у % до р. ⁴
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	
А	Б	1	2	3	4	$5=3 \div 1 \times 100$
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		×		×	
2.	Операційні витрати		100,0		100,0	
	у тому числі:					
	а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)					
	б) адміністративні витрати					
	в) витрати на збут					
	г) інші операційні витрати					
3.	Валовий: прибуток (збиток)		×		×	
4.	У % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (п.3÷п.1×100) ¹	×		×		×
5.	Інші операційні доходи		×		×	
6.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)		×		×	
7.	Фінансові та інвестиційні доходи		×		×	
8.	Фінансові та інвестиційні витрати		×		×	
9.	Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)		×		×	
10.	Витрати (дохід) з податку на прибуток		×		×	
11.	Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)		×		×	

Продовж. табл. 4.4

А	Б	1	2	3	4	5
12.	У % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(п.11 \div п.1 \times 100)^2$	×		×		×
13.	У % до валового прибутку $(п.11 \div п.3 \times 100)^3$	×		×		×

Розрахунки проводяться за умови одержання:

1. Валового прибутку.

2. Чистого прибутку.

3. Чистого прибутку і валового прибутку.

4. Темп зростання показників 3, 6, 9, 11 визначається за умови однакового виду фінансових результатів (прибуток або збиток) за два роки.

2. Факторний аналіз чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

Завдання 4.4

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів (середньорічної вартості майна і ресурсовіддачі) на зміну чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Сформулюйте висновки, в яких розкрийте характер впливу екстенсивного та інтенсивного чинників на динаміку результативного показника.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

За методикою, наведеною в табл. 4.5, заповнюється табл. 4.6.

Таблиця 4.5

Показники вихідної інформації

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1, 2 (рядки, графи)
Середньорічна вартість майна	Ф. № 1: $(1300, гр.3 + 1300, гр.4) \div 2$
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2: 2000

Таблиця 4.6

Вихідна інформація для факторного аналізу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

№ з/п	Показник	Умове позначення	_____ р.		Відхилення (+,-)	
			_____ р.	_____ р.	абсолютне	відносне, %
А	Б	В	1	2	$3=2-1$	$4=3 \div 1 \times 100$
1.	Середньорічна вартість майна, тис. грн	М				

А	Б	В	1	2	3	4
2.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	ЧД				
3.	Ресурсовіддача, грн /грн (п.2÷п.1)	РВ				

Модель факторного аналізу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$ЧД = M \times РВ. \quad (4.1)$$

За даними табл. 4.6 розраховується умовне значення результативного показника, тис. грн:

$$ЧД_{ум} = M_1 \times РВ_0. \quad (4.2)$$

$$ЧД_{ум} =$$

Загальна зміна (+,-) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн:

$$\Delta ЧД = ЧД_1 - ЧД_0, \quad (4.3)$$

$$\Delta ЧД =$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) середньорічної вартості майна (екстенсивний чинник):

$$\Delta ЧД_M = ЧД_{ум} - ЧД_0; \quad (4.4)$$

$$\Delta ЧД_M =$$

2) ресурсовіддачі (інтенсивний чинник):

$$\Delta ЧД_{РВ} = ЧД_1 - ЧД_{ум}; \quad (4.5)$$

$$\Delta ЧД_{РВ} =$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta ЧД = \Delta ЧД_M + \Delta ЧД_{РВ}; \quad (4.6)$$

$$\Delta ЧД =$$

3. Аналіз оборотності оборотних активів

Завдання 4.5

1. Проведіть розрахунок і проаналізуйте показники оборотності оборотних активів підприємства за два роки (табл. 4.7).

2. За даними табл. 4.7 визначте величину відносного вивільнення з господарської діяльності (-) або додаткового залучення до господарської діяльності (+) оборотних активів як результату прискорення (уповільнення) їх оборотності.

3. Із використанням інформації табл. 4.7 за допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів на зміну чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Сформулюйте загальні висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Вихідні показники для аналізу оборотності оборотних активів:

1) чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – форма № 2: ряд. 2000;

2) середньорічна вартість оборотних активів – форма № 1: (ряд. 1195, гр. 3 + ряд. 1195, гр. 4)÷2.

1. Розраховуються та аналізуються показники оборотності оборотних активів (табл. 4.7).

Таблиця 4.7

Показники оборотності оборотних активів підприємства

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1× ×100
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн				
2.	Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн				
3.	Коефіцієнт обертання оборотних активів (п.1÷п.2)				
4.	Коефіцієнт завантаження оборотних активів (п.2÷п.1)				
5.	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів (360÷п.3)				

2. Величина відносного вивільнення з господарської діяльності (-) або додаткового залучення до господарської діяльності (+) оборотних активів визначається за формулою:

$$\Delta OA = \frac{ЧД_1}{360} \times (T_1 - T_0), \quad (4.7)$$

де ΔOA – вивільнення (-) або додаткове залучення (+) оборотних активів як результат прискорення (уповільнення) їх оборотності, тис. грн;

$ЧД_1$ – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у звітному році, тис. грн;

T_1 і T_0 – тривалість одного обороту оборотних активів відповідно у звітному і базовому роках, днів.

$\Delta OA =$

3. Модель факторного аналізу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\times \dot{A} = \dot{I} \dot{A} \times \dot{E}_{i\dot{a}}, \quad (4.8)$$

де ОА – середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн;

$K_{об}$ – коефіцієнт обертання оборотних активів.

За даними табл. 4.7 розраховується умовне значення результативного показника, тис. грн:

$$\times \ddot{A}_{\dot{o}i} = \dot{I} \dot{A}_1 \times \dot{E}_{i\dot{a}0}. \quad (4.9)$$

ЧД_{ум} =

Загальна зміна (+,-) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн:

$$\Delta \times \dot{A} = \times \dot{A}_1 - \times \dot{A}_0, \quad (4.10)$$

Δ ЧД =

у тому числі за рахунок факторів:

1) середньорічної вартості оборотних активів:

$$\Delta \times \ddot{A}_{i\dot{a}} = \times \ddot{A}_{\dot{o}i} - \times \ddot{A}_0; \quad (4.11)$$

Δ ЧД_{ОА} =

2) коефіцієнта обертання оборотних активів:

$$\Delta \times \ddot{A}_{\dot{E}i\dot{a}} = \times \ddot{A}_1 - \times \ddot{A}_{\dot{o}i}; \quad (4.12)$$

Δ ЧД_{Коб} =

Перевірка розрахунку:

$$\Delta \times \dot{A} = \Delta \times \ddot{A}_{i\dot{a}} + \Delta \times \ddot{A}_{\dot{E}i\dot{a}}; \quad (4.13)$$

Δ ЧД =

4. Факторний аналіз показників фінансових результатів

Завдання 4.6

Із використанням адитивних моделей за даними табл. 4.8 проаналізуйте фактори формування показників фінансових результатів за видами діяльності підприємства. Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Фактори формування показників фінансових результатів аналізують за інформацією графі «Відхилення (+,-)» табл. 4.8 із використанням адитивних факторних моделей.

**Вихідна інформація для аналізу факторів формування показників
фінансових результатів, тис. грн**

№ з/п	Показник	Рядок форми № 2	Умовне позначення	_____ р.	_____ р.	Відхилення (+,-)
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	ЧД			
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	С			
3.	Валовий: прибуток (збиток)	2090 (2095)	ВП			
4.	Інші операційні доходи	2120	ІОД			
5.	Адміністративні витрати	2130	АВ			
6.	Витрати на збут	2150	ВЗ			
7.	Інші операційні витрати	2180	ІОВ			
8.	Операційний дохід	п.1+ +п.4	ОД			
9.	Операційні витрати	п.2+ +п.5+ +п.6+ +п.7	ОВ			
10.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	2190 (2195)	ФРОД			
11.	Дохід від фінансової діяльності	2200+ +2220	ДФД			
12.	Дохід від інвестиційної діяльності	2240	ДІД			
13.	Витрати від фінансової діяльності	2250+ +2255	ВФД			
14.	Витрати від інвестиційної діяльності	2270	ВІД			
15.	Фінансовий результат від фінансової діяльності: прибуток (збиток)	п.11– –п.13	ФРФД			
16.	Фінансовий результат від інвестиційної діяльності: прибуток (збиток)	п.12– –п.14	ФРІД			
17.	Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	2290 (2295)	ФРДО			
18.	Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	ПП			
19.	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності	2305	ППД			
20.	Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	2350 (2355)	ЧФР			

1. Модель факторного аналізу валового прибутку (збитку):

$$\dot{A}\ddot{I} = \times \ddot{A} - \ddot{N}. \quad (4.14)$$

Загальна зміна (+,-) валового прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta \text{ВП} = \quad (4.15)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta \text{ВП}_{\text{чд}} = \quad (4.16)$$

2) собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta \text{ВП}_{\text{с}} = \quad (4.17)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta \text{ВП} = \Delta \text{ВП}_{\text{чд}} + \Delta \text{ВП}_{\text{с}} ; \quad (4.18)$$

$$\Delta \text{ВП} = \quad (4.19)$$

2. Моделі факторного аналізу фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності.

I. Перший варіант:

$$\text{ФРОД} = \text{ВП} + \text{ІОД} - \text{АВ} - \text{ВЗ} - \text{ІОВ}. \quad (4.20)$$

Загальна зміна (+,-) фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності, тис. грн:

$$\Delta \text{ФРОД} = \quad (4.21)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) валового прибутку (збитку):

$$\Delta \text{ФРОД}_{\text{ВП}} = \quad (4.22)$$

2) інших операційних доходів:

$$\Delta \text{ФРОД}_{\text{ІОД}} = \quad (4.23)$$

3) адміністративних витрат:

$$\Delta \text{ФРОД}_{\text{АВ}} = \quad (4.24)$$

4) витрат на збут:

$$\Delta \text{ФРОД}_{\text{ВЗ}} = \quad (4.25)$$

5) інших операційних витрат:

$$\Delta \text{ФРОД}_{\text{ІОВ}} = \quad (4.26)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta \text{ФРОД} = \Delta \text{ФРОД}_{\text{ВП}} + \Delta \text{ФРОД}_{\text{ІОД}} + \Delta \text{ФРОД}_{\text{АВ}} + \Delta \text{ФРОД}_{\text{ВЗ}} + \Delta \text{ФРОД}_{\text{ІОВ}} ; \quad (4.27)$$

$$\Delta \text{ФРОД} = \quad (4.28)$$

II. Другий варіант:

$$\text{ФРОД} = \text{ОД} - \text{ОВ} = \text{ЧД} + \text{ІОД} - \text{С} - \text{АВ} - \text{ВЗ} - \text{ІОВ}. \quad (4.29)$$

Загальна зміна (+,-) фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності, тис. грн:

$$\Delta \text{ФРОД} = \quad (4.30)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) операційного доходу:

$$\Delta \text{ФРОД}_{\text{Од}} = \quad (4.31)$$

з нього:

1.1) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta\text{ФРОД}_{\text{чд}} = \quad (4.32)$$

1.2) інших операційних доходів:

$$\Delta\text{ФРОД}_{\text{юд}} = \quad (4.33)$$

2) операційних витрат:

$$\Delta\text{ФРОД}_{\text{ов}} = \quad (4.34)$$

з нього:

2.1) собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta\text{ФРОД}_{\text{с}} = \quad (4.35)$$

2.2) адміністративних витрат:

$$\Delta\text{ФРОД}_{\text{ав}} = \quad (4.36)$$

2.3) витрат на збут:

$$\Delta\text{ФРОД}_{\text{вз}} = \quad (4.37)$$

2.4) інших операційних витрат:

$$\Delta\text{ФРОД}_{\text{юв}} = \quad (4.38)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta\text{ФРОД} = \Delta\text{ФРОД}_{\text{од}} + \Delta\text{ФРОД}_{\text{ов}} = \Delta\text{ФРОД}_{\text{чд}} + \Delta\text{ФРОД}_{\text{юд}} + \Delta\text{ФРОД}_{\text{с}} + \Delta\text{ФРОД}_{\text{ав}} + \Delta\text{ФРОД}_{\text{вз}} + \Delta\text{ФРОД}_{\text{юв}}; \quad (4.39)$$

$$\Delta\text{ФРОД} = \quad (4.40)$$

3. Модель факторного аналізу фінансового результату (прибутку, збитку) до оподаткування:

$$\hat{O}\hat{B}\hat{A}\hat{I} = \hat{O}\hat{B}\hat{I}\hat{A} + \hat{O}\hat{B}\hat{O}\hat{A} + \hat{O}\hat{B}^2\hat{A} = (\hat{I}\hat{A} - \hat{I}\hat{A}) + (\hat{A}\hat{O}\hat{A} - \hat{A}\hat{O}\hat{A}) + (\hat{A}^2\hat{A} - \hat{A}^2\hat{A}). \quad (4.41)$$

Загальна зміна (+,-) фінансового результату (прибутку, збитку) до оподаткування, тис. грн:

$$\Delta\text{ФРДО} = \quad (4.42)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) фінансового результату від операційної діяльності:

$$\Delta\text{ФРДО}_{\text{фрод}} = \quad (4.43)$$

з нього:

1.1) операційного доходу:

$$\Delta\text{ФРДО}_{\text{од}} = \quad (4.44)$$

1.2) операційних витрат:

$$\Delta\text{ФРДО}_{\text{ов}} = \quad (4.45)$$

2) фінансового результату від фінансової діяльності:

$$\Delta\text{ФРДО}_{\text{фрфд}} = \quad (4.46)$$

з нього:

2.1) доходу від фінансової діяльності:

$$\Delta\text{ФРДО}_{\text{дфд}} = \quad (4.47)$$

2.2) витрат від фінансової діяльності:

$$\Delta\text{ФРДО}_{\text{вфд}} = \quad (4.48)$$

3) фінансового результату від інвестиційної діяльності:

$$\Delta\text{ФРДО}_{\text{ФРІД}} = \quad (4.49)$$

з нього:

3.1) доходу від інвестиційної діяльності:

$$\Delta\text{ФРДО}_{\text{ДІД}} = \quad (4.50)$$

3.2) витрат від інвестиційної діяльності:

$$\Delta\text{ФРДО}_{\text{ВІД}} = \quad (4.51)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta\text{ФРДО} = \Delta\text{ФРДО}_{\text{ФРОД}} + \Delta\text{ФРДО}_{\text{ФРФД}} + \Delta\text{ФРДО}_{\text{ФРІД}} = \Delta\text{ФРДО}_{\text{ОД}} + \Delta\text{ФРДО}_{\text{ОВ}} + \Delta\text{ФРДО}_{\text{ДФД}} + \Delta\text{ФРДО}_{\text{ВФД}} + \Delta\text{ФРДО}_{\text{ДІД}} + \Delta\text{ФРДО}_{\text{ВІД}}; \quad (4.52)$$

$$\Delta\text{ФРДО} = \quad (4.53)$$

4. Моделі факторного аналізу чистого фінансового результату: прибутку (збитку).

I. Перший варіант:

$$\times \hat{O}\hat{D} = \hat{O}\hat{D}\hat{A}\hat{I} - (+)\hat{I}\hat{I} + (-)\hat{I}\hat{I}\hat{A} \quad (4.54)$$

Загальна зміна (+,-) чистого фінансового результату: прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta\text{ЧФР} = \quad (4.55)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) фінансового результату до оподаткування:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ФРДО}} = \quad (4.56)$$

2) витрат (доходу) з податку на прибуток:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ПП}} = \quad (4.57)$$

3) прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ППД}} = \quad (4.58)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta\text{ЧФР} = \Delta\text{ЧФР}_{\text{ФРДО}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ПП}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ППД}}; \quad (4.59)$$

$$\Delta\text{ЧФР} = \quad (4.60)$$

II. Другий варіант:

$$\begin{aligned} \times \hat{O}\hat{D} = & \hat{O}\hat{D}\hat{I}\hat{A} + \hat{O}\hat{D}\hat{O}\hat{A} + \hat{O}\hat{D}^2\hat{A} - (+)\hat{I}\hat{I} + (-)\hat{I}\hat{I}\hat{A} = (\hat{I}\hat{A} - \hat{I}\hat{A}) + \\ & + (\hat{A}\hat{O}\hat{A} - \hat{A}\hat{O}\hat{A}) + (\hat{A}^2\hat{A} - \hat{A}^2\hat{A}) - (+)\hat{I}\hat{I} + (-)\hat{I}\hat{I}\hat{A} \quad (4.61) \end{aligned}$$

Загальна зміна (+,-) чистого фінансового результату: прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta\text{ЧФР} = \quad (4.62)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) фінансового результату від операційної діяльності:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ФРОД}} = \quad (4.63)$$

з нього:

1.1) операційного доходу:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ОД}} = \quad (4.64)$$

1.2) операційних витрат:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ОВ}} = \quad (4.65)$$

2) фінансового результату від фінансової діяльності:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ФРФД}} = \quad (4.66)$$

з нього:

2.1) доходу від фінансової діяльності:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ДФД}} = \quad (4.67)$$

2.2) витрат від фінансової діяльності:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ВФД}} = \quad (4.68)$$

3) фінансового результату від інвестиційної діяльності:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ФРІД}} = \quad (4.69)$$

з нього:

3.1) доходу від інвестиційної діяльності:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ДІД}} = \quad (4.70)$$

3.2) витрат від інвестиційної діяльності:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ВІД}} = \quad (4.71)$$

4) витрат (доходу) з податку на прибуток:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ІІІ}} = \quad (4.72)$$

5) прибутку (збитку) від припиненої діяльності після оподаткування:

$$\Delta\text{ЧФР}_{\text{ІІІД}} = \quad (4.73)$$

Перевірка розрахунку:

$$\begin{aligned} \Delta\text{ЧФР} &= \Delta\text{ЧФР}_{\text{ФРОД}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ФРФД}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ФРІД}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ІІІ}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ІІІД}} = \\ &= \Delta\text{ЧФР}_{\text{ОД}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ОВ}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ДФД}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ВФД}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ДІД}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ВІД}} + \\ &+ \Delta\text{ЧФР}_{\text{ІІІ}} + \Delta\text{ЧФР}_{\text{ІІІД}} ; \end{aligned} \quad (4.74)$$

$$\Delta\text{ЧФР} = \quad (4.75)$$

5. Розрахунок і факторний аналіз показників рентабельності

Завдання 4.7

За методикою, наведеною в табл. 4.9, проведіть розрахунок і проаналізуйте динаміку показників рентабельності та окупності (табл. 4.10). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 4.9

Система показників рентабельності та окупності

Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форм № 1, 2 (рядки, графи)
А	Б	В
Показники рентабельності та окупності витрат (витратні показники)		
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, %	<u>Валовий: прибуток (збиток)</u> Собівартість реалізованої продукції	$\frac{\text{Ф. № 2: 2090 (2095)} \times 100}{\text{Ф. № 2: 2050}}$

А	Б	В
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %	Фінансовий результат від операційної діяльності: <u>прибуток (збиток)</u> Операційні витрати	$\frac{\text{Ф. № 2: 2190 (2195)} \times 100}{\text{Ф. № 2: 2050+2130+2150+2180}}$
Загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	Фінансовий результат до оподаткування: <u>прибуток (збиток)</u> Витрати господарської діяльності	$\frac{\text{Ф. № 2: 2290 (2295)} \times 100}{\text{Ф. № 2: 2050+2130+2150+2180+2250+2255+2270}}$
Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	Чистий фінансовий результат: <u>прибуток (збиток)</u> Витрати господарської діяльності	$\frac{\text{Ф. № 2: 2350 (2355)} \times 100}{\text{Ф. № 2: 2050+2130+2150+2180+2250+2255+2270+2300 (витрати)}}$
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	Чистий дохід від <u>реалізації продукції</u> Собівартість реалізованої продукції	$\frac{\text{Ф. № 2: 2000}}{\text{Ф. № 2: 2050}}$
Коефіцієнт окупності операційних витрат	<u>Операційний дохід</u> Операційні витрати	$\frac{\text{Ф. № 2: 2000+2120}}{\text{Ф. № 2: 2050+2130+2150+2180}}$
Коефіцієнт окупності адміністративних витрат	Чистий дохід від <u>реалізації продукції</u> Адміністративні витрати	$\frac{\text{Ф. № 2: 2000}}{\text{Ф. № 2: 2130}}$
Коефіцієнт окупності витрат на збут	Чистий дохід від <u>реалізації продукції</u> Витрати на збут	$\frac{\text{Ф. № 2: 2000}}{\text{Ф. № 2: 2150}}$
Показники рентабельності реалізованої продукції (дохідні показники)		
Рентабельність (збитковість) продажу, %	<u>Валовий: прибуток (збиток)</u> Чистий дохід від реалізації продукції	$\frac{\text{Ф. № 2: 2090 (2095)} \times 100}{\text{Ф. № 2: 2000}}$
Рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності, %	Фінансовий результат від операційної діяльності: <u>прибуток (збиток)</u> Операційний дохід	$\frac{\text{Ф. № 2: 2190 (2195)} \times 100}{\text{Ф. № 2: 2000+2120}}$
Показники рентабельності та окупності капіталу (активів) (ресурсні показники)		
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	Фінансовий результат до оподаткування: <u>прибуток (збиток)</u> Середньорічна вартість капіталу	$\frac{\text{Ф. № 2: 2290 (2295)} \times 100}{\text{Ф. № 1: (1900, гр.3+1900, гр.4)} \div 2}$
Чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	Чистий фінансовий результат: <u>прибуток (збиток)</u> Середньорічна вартість капіталу	$\frac{\text{Ф. № 2: 2350 (2355)} \times 100}{\text{Ф. № 1: (1900, гр.3+1900, гр.4)} \div 2}$

Продовж. табл. 4.9

А	Б	В
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	Фінансовий результат до оподаткування: <u>прибуток (збиток)</u> Середньорічна вартість власного капіталу	$\frac{\text{Ф. № 2: 2290 (2295)} \times 100}{\text{Ф. № 1: (1495, гр.3+1495, гр.4)} \div 2}$
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	Чистий фінансовий результат: <u>прибуток (збиток)</u> Середньорічна вартість власного капіталу	$\frac{\text{Ф. № 2: 2350 (2355)} \times 100}{\text{Ф. № 1: (1495, гр.3+1495, гр.4)} \div 2}$
Загальна рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %	Фінансовий результат до оподаткування: <u>прибуток (збиток)</u> Середньорічна вартість основних засобів і запасів	$\frac{\text{Ф. № 2: 2290 (2295)} \times 100}{\text{Ф. № 1: ((1010+1100+1110), гр.3+(1010+1100+1110), гр.4)} \div 2}$
Чиста рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %	Чистий фінансовий результат: <u>прибуток (збиток)</u> Середньорічна вартість основних засобів і запасів	$\frac{\text{Ф. № 2: 2350 (2355)} \times 100}{\text{Ф. № 1: ((1010+1100+1110), гр.3+(1010+1100+1110), гр.4)} \div 2}$
Коефіцієнт окупності сукупного капіталу	Чистий дохід від <u>реалізації продукції</u> Середньорічна вартість капіталу	$\frac{\text{Ф. № 2: 2000}}{\text{Ф. № 1: (1900, гр.3+1900, гр.4)} \div 2}$
Коефіцієнт окупності власного капіталу	Чистий дохід від <u>реалізації продукції</u> Середньорічна вартість власного капіталу	$\frac{\text{Ф. № 2: 2000}}{\text{Ф. № 1: (1495, гр.3+1495, гр.4)} \div 2}$
Період окупності сукупного капіталу, років	Середньорічна вартість <u>капіталу</u> Чистий прибуток	$\frac{\text{Ф. № 1: (1900, гр.3+1900, гр.4)} \div 2}{\text{Ф. № 2: 2350}}$
Період окупності власного капіталу, років	Середньорічна вартість <u>власного капіталу</u> Чистий прибуток	$\frac{\text{Ф. № 1: (1495, гр.3+1495, гр.4)} \div 2}{\text{Ф. № 2: 2350}}$

Таблиця 4.10

Показники рентабельності та окупності

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
А	1	2	3
Показники рентабельності та окупності витрат (витратні показники)			
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, %			
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %			
Загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %			

А	1	2	3
Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %			
Коефіцієнт окупності виробничих витрат			
Коефіцієнт окупності операційних витрат			
Коефіцієнт окупності адміністративних витрат			
Коефіцієнт окупності витрат на збут			
Показники рентабельності реалізованої продукції (дохідні показники)			
Рентабельність (збитковість) продажу, %			
Рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності, %			
Показники рентабельності та окупності капіталу (активів)			
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %			
Чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %			
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, %			
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу, %			
Загальна рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %			
Чиста рентабельність (збитковість) основних засобів і запасів, %			
Коефіцієнт окупності сукупного капіталу			
Коефіцієнт окупності власного капіталу			
Період окупності сукупного капіталу, років			
Період окупності власного капіталу, років			

Завдання 4.8

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів на зміну показника загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу. Сформулюйте висновки та обґрунтуйте шляхи підвищення загальної рентабельності сукупного капіталу.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки, табл. 4.9.

Методика виконання

Модель факторного аналізу показника загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу:

$$PK = \frac{\Phi P}{K} \times 100 = \frac{\Phi P \times ЧД}{K \times ЧД} \times 100 = \frac{\Phi P}{ЧД} \times 100 \times \frac{ЧД}{K} = PP \times КОК, \quad (4.76)$$

де РК – загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %;
 ФР – фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток);

К – середньорічна вартість капіталу;
 ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
 РР – рентабельність (збитковість) реалізації, %;
 КОК – коефіцієнт обертання (окупності) капіталу.

Отже, на зміну загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу впливають два фактори:

- 1) рентабельність (збитковість) реалізації (РР);
- 2) коефіцієнт обертання капіталу (КОК).

Порядок визначення показників 1-3 табл. 4.11 наведено в табл. 4.9.

Таблиця 4.11

Вихідна інформація для факторного аналізу загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу підприємства

№ з/п	Показник	Умовне позначення	_____ р.		Відхилення (+,-)	
			1	2	абсолютне	відносне, %
А	Б	В	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
1.	Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток), тис. грн	ФР				
2.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	ЧД				
3.	Середньорічна вартість капіталу, тис. грн	К				
4.	Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, % (п.1÷п.3×100)	РК				×
5.	Рентабельність (збитковість) реалізації, % (п.1÷п.2×100)	РР				×
6.	Коефіцієнт обертання капіталу (п.2÷п.3)	КОК				

За даними табл. 4.11 розраховують умовний показник загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу, %:

$$PK_{ум} = PP_1 \times КОК_0; \quad (4.77)$$

$PK_{ум} =$

Загальна зміна (+,-) загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу, в. п.:

$$\Delta PK = PK_1 - PK_0, \quad (4.78)$$

$\Delta PK =$

у тому числі за рахунок факторів:

- 1) рентабельності (збитковості) реалізації:

$$\Delta PK_{PP} = PK_{ум} - PK_0; \quad (4.79)$$

$\Delta PK_{PP} =$

- 2) коефіцієнта обертання капіталу:

$$\Delta \hat{D}\hat{E}_{\hat{E}\hat{E}} = \hat{D}\hat{E}_1 - \hat{D}\hat{E}_{0i} ; \quad (4.80)$$

$\Delta PK_{\text{КОК}} =$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta PK = \Delta PK_{PP} + \Delta PK_{\text{КОК}} ; \quad (4.81)$$

$\Delta PK =$

Завдання 4.9

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів на зміну показника загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу. Сформулюйте висновки та обґрунтуйте шляхи підвищення загальної рентабельності власного капіталу.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки, табл. 4.9.

Методика виконання

Модель факторного аналізу показника загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу:

$$\begin{aligned} \hat{D}\hat{A}\hat{E} &= \frac{\hat{O}\hat{D}}{\hat{A}\hat{E}} \times 100 = \frac{\hat{O}\hat{D}}{\hat{E}} \times 100 \times \frac{\hat{E}}{\hat{A}\hat{E}} = \frac{\hat{O}\hat{D}}{\times \hat{A}} \times 100 \times \frac{\times \hat{A}}{\hat{E}} \times \frac{\hat{E}}{\hat{A}\hat{E}} = \\ &= \frac{\hat{O}\hat{D}}{\times \hat{A}} \times 100 \times \frac{\times \hat{A}}{\hat{I}\hat{A}} \times \frac{\hat{I}\hat{A}}{\hat{E}} \times \frac{\hat{E}}{\hat{A}\hat{E}} = \frac{\hat{O}\hat{D}}{\times \hat{A}} \times 100 \times \frac{\times \hat{A}}{\hat{I}\hat{A}} \times \frac{\hat{I}\hat{C}}{\hat{E}} \times \frac{\hat{E}}{\hat{A}\hat{E}} = \quad (4.82) \\ &= \hat{D}\hat{E} \times \hat{E}\hat{O}\hat{C} = \hat{D}\hat{D} \times \hat{E}\hat{I}\hat{E} \times \hat{E}\hat{O}\hat{C} = \hat{D}\hat{D} \times \hat{E}\hat{I}\hat{A} \times \times \hat{I}\hat{A} \times \hat{E}\hat{O}\hat{C} = \\ &= \hat{D}\hat{D} \times \hat{E}\hat{I}\hat{A} \times \hat{E}\hat{C}\hat{E} \times \times \hat{C} \times \hat{E}\hat{O}\hat{C}, \end{aligned}$$

де РВК – загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, % – відношення фінансового результату до оподаткування: прибутку (збитку) (ФР) до середньорічної вартості власного капіталу (ВК), виражене у відсотках;

РК – загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, % – відношення фінансового результату до оподаткування: прибутку (збитку) (ФР) до середньорічної вартості капіталу (К), виражене у відсотках;

КФЗ – коефіцієнт фінансової залежності – відношення середньорічної вартості капіталу (К) до середньорічної вартості власного капіталу (ВК);

РР – рентабельність (збитковість) реалізації, % – відношення фінансового результату до оподаткування: прибутку (збитку) (ФР) до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ЧД), виражене у відсотках;

КОК – коефіцієнт обертання капіталу – відношення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ЧД) до середньорічної вартості капіталу (К);

КОА – коефіцієнт обертання оборотних активів – відношення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ЧД) до середньорічної вартості оборотних активів (ОА);

$\hat{C}^{\text{ОА}}$ – частка (коефіцієнт) оборотних активів у капіталі – відношення середньорічної вартості оборотних активів (ОА) до середньорічної вартості капіталу (К);

КЗЛ – коефіцієнт загальної ліквідності – відношення середньорічної вартості оборотних активів (ОА) до середньорічної величини поточних зобов'язань і забезпечень (ПЗ);

$\mathcal{C}^3$ – частка (коефіцієнт) поточних зобов'язань і забезпечень у капіталі – відношення середньорічної величини поточних зобов'язань і забезпечень (ПЗ) до середньорічної вартості капіталу (К).

На рис. 4.2 наведено схему впливу факторів на зміну показника загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу.

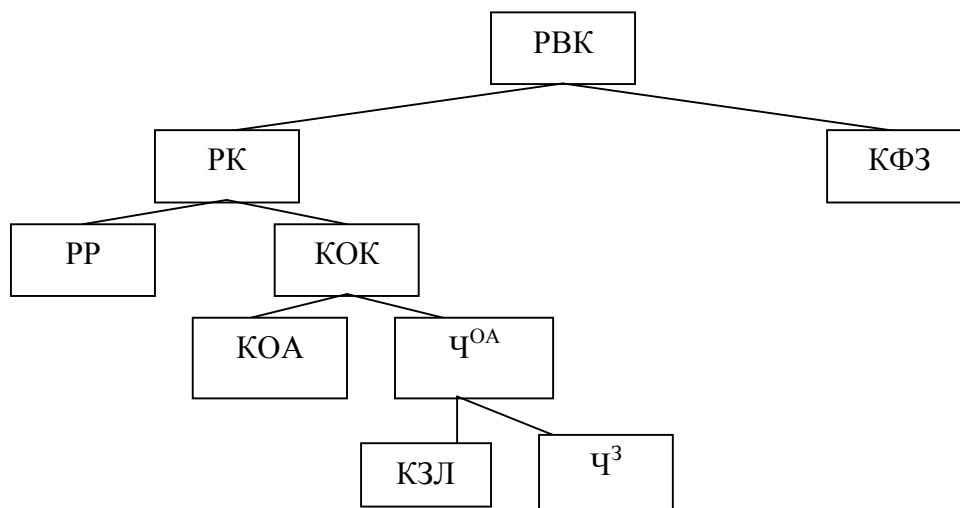

Рис. 4.2. Схема факторного аналізу загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу

Отже, на зміну показника загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу (РВК) впливають такі фактори:

- 1) рентабельність (збитковість) реалізації (РР);
- 2) коефіцієнт обертання оборотних активів (КОА);
- 3) коефіцієнт загальної ліквідності (КЗЛ);
- 4) частка (коефіцієнт) поточних зобов'язань і забезпечень у капіталі ($\mathcal{C}^3$);
- 5) коефіцієнт фінансової залежності (КФЗ).

Порядок визначення показників 1-4 табл. 4.12 наведено в табл. 4.9.

Середньорічна вартість оборотних активів (ОА) – форма № 1: (ряд. 1195, гр.3 + ряд. 1195, гр.4)÷2.

Середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень (ПЗ) – форма № 1: (ряд. 1695, гр.3 + ряд. 1695, гр.4)÷2.

За даними табл. 4.12 розраховують умовні показники загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу, %:

$$РВК_{ум1} = РР_1 \times КОА_0 \times КЗЛ_0 \times \mathcal{C}^3_0 \times КФЗ_0; \quad (4.83)$$

$$РВК_{ум2} = РР_1 \times КОА_1 \times КЗЛ_0 \times \mathcal{C}^3_0 \times КФЗ_0; \quad (4.84)$$

$$РВК_{ум3} = РР_1 \times КОА_1 \times КЗЛ_1 \times \mathcal{C}^3_0 \times КФЗ_0; \quad (4.85)$$

$$РВК_{ум3} =$$

Таблиця 4.12

**Вихідна інформація для факторного аналізу загальної рентабельності
(збитковості) власного капіталу підприємства**

№ з/п	Показник	Умовне позначення	_____ р.		Відхилення (+,-)	
			1	2	абсолютне	відносне, %
А	Б	В	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
1.	Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток), тис. грн	ФР				
2.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	ЧД				
3.	Середньорічна вартість капіталу, тис. грн	К				
4.	Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	ВК				
5.	Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	ОА				
6.	Середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень, тис. грн	ПЗ				
7.	Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, % (п.1÷п.4×100)	РВК				×
8.	Рентабельність (збитковість) реалізації, % (п.1÷п.2×100)	РР				×
9.	Коефіцієнт обертання оборотних активів (п.2÷п.5)	КОА				
10.	Коефіцієнт загальної ліквідності (п.5÷п.6)	КЗЛ				
11.	Частка (коефіцієнт) поточних зобов'язань і забезпечень у капіталі (п.6÷п.3)	Ч ³				
12.	Коефіцієнт фінансової залежності (п.3÷п.4)	КФЗ				

$$РВК_{УМ4} = РР_1 \times КОА_1 \times КЗЛ_1 \times Ч^3_1 \times КФЗ_0; \quad (4.86)$$

РВК_{УМ4} =

Загальна зміна (+,-) загальної рентабельності (збитковості) власного капіталу, в. п.:

$$\Delta РВК = РВК_1 - РВК_0; \quad (4.87)$$

ΔРВК =

у тому числі за рахунок факторів:

1) рентабельності (збитковості) реалізації:

$$\Delta РВК_{РР} = РВК_{УМ1} - РВК_0; \quad (4.88)$$

$\Delta PVK_{PP} =$

2) коефіцієнта обертання оборотних активів:

$$\Delta PVK_{KOA} = PVK_{YM2} - PVK_{YM1}; \quad (4.89)$$

$\Delta PVK_{KOA} =$

3) коефіцієнта загальної ліквідності:

$$\Delta \hat{D}\hat{A}\hat{E}_{\hat{E}\hat{C}\hat{E}} = \hat{D}\hat{A}\hat{E}_{\hat{O}i\ 3} - \hat{D}\hat{A}\hat{E}_{\hat{O}i\ 2}; \quad (4.90)$$

$\Delta PVK_{K3L} =$

4) частки (коефіцієнта) поточних зобов'язань і забезпечень у капіталі:

$$\Delta PVK_{\text{ч}^3} = PVK_{YM4} - PVK_{YM3}; \quad (4.91)$$

$\Delta PVK_{\text{ч}^3} =$

5) коефіцієнта фінансової залежності:

$$\Delta PVK_{K\Phi3} = PVK_1 - PVK_{YM4}; \quad (4.92)$$

$\Delta PVK_{K\Phi3} =$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta PVK = \Delta PVK_{PP} + \Delta PVK_{KOA} + \Delta PVK_{K3L} + \Delta PVK_{\text{ч}^3} + \Delta PVK_{K\Phi3}; \quad (4.93)$$

$\Delta PVK =$

ТЕМА 5

АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1. Аналіз дотримання «золотого правила економіки підприємства»

Завдання 5.1

Визначте темпи зростання величини активів, чистого доходу та чистого фінансового результату (прибутку) для перевірки дотримання «золотого правила економіки підприємства» (табл. 5.1). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Порядок визначення показників вихідної інформації:

1. Середньорічна вартість активів – форма № 1: (ряд. 1300, гр.3 + ряд. 1300, гр.4)÷2.
2. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – форма № 2: ряд. 2000.
3. Чистий фінансовий результат: прибуток – форма № 2: ряд. 2350.

Таблиця 5.1

Аналіз показників динаміки для перевірки дотримання «золотого правила економіки підприємства»

Показник	_____ р.	_____ р.	Темп зростання, %
Середньорічна вартість активів, тис. грн			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн			
Чистий фінансовий результат: прибуток, тис. грн			

«Золоте правило економіки підприємства» буде дотримуватися за такого співвідношення показників динаміки:

$$T_{\text{чп}} > T_{\text{чд}} > T_{\text{А}} > 100 \%, \quad (5.1)$$

де $T_{\text{чп}}$ – темп зростання (зниження) чистого фінансового результату: прибутку;

$T_{\text{чд}}$ – темп зростання (зниження) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

$T_{\text{А}}$ – темп зростання (зниження) величини активів (валюти балансу).

2. Комплексне оцінювання ділової активності підприємства за системою показників оборотності активів і пасивів

Завдання 5.2

За вихідною інформацією, наведеною в табл. 5.2, проведіть розрахунок та проаналізуйте динаміку показників оборотності активів і пасивів, які характеризують ділову активність підприємства (табл. 5.3). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.2

Вихідна інформація для розрахунку показників ділової активності підприємства

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1, 2 (рядки, графи)
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2: 2000
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2: 2050
Середньорічна вартість активів	Ф. № 1: $(1300, \text{гр.3} + 1300, \text{гр.4}) \div 2$
Середньорічна вартість оборотних активів	Ф. № 1: $(1195, \text{гр.3} + 1195, \text{гр.4}) \div 2$
Середньорічна вартість запасів	Ф. № 1: $((1100+1110), \text{гр.3} + (1100+1110), \text{гр.4}) \div 2$
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	Ф. № 1: $(\text{сума із 1125 по 1155 (без 1136)}, \text{гр.3} + (\text{сума із 1125 по 1155 (без 1136)}, \text{гр.4}) \div 2$
Середньорічна вартість власного капіталу	Ф. № 1: $(1495, \text{гр.3} + 1495, \text{гр.4}) \div 2$
Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	Ф. № 1: $((\text{сума із 1610 по 1650}^1), \text{гр.3} + (\text{сума із 1610 по 1650}^1), \text{гр.4}) \div 2$

1. Без урахування ряд. 1621. Включаючи додаткові статті: ряд. 1635, 1640, 1645, 1650 (додаток Б).

Таблиця 5.3

Аналіз ділової активності підприємства за показниками оборотності активів і пасивів

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
A	B	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
Вихідна інформація, тис. грн					
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)				
3.	Середньорічна вартість активів				
4.	Середньорічна вартість оборотних активів				
5.	Середньорічна вартість запасів				
6.	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості				
7.	Середньорічна вартість власного капіталу				
8.	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості				
Показники ділової активності (оборотності активів і пасивів)					
9.	Коефіцієнт обертання активів (п.1÷п.3)				
10.	Тривалість одного обороту активів, днів (360÷п.9)				
11.	Коефіцієнт обертання оборотних активів (п.1÷п.4)				
12.	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів (360÷п.11)				
13.	Коефіцієнт обертання запасів (п.2÷п.5)				
14.	Тривалість одного обороту запасів, днів (360÷п.13)				
15.	Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості (п.1÷п.6)				
16.	Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів (360÷п.15)				
17.	Коефіцієнт обертання власного капіталу (п.1÷п.7)				
18.	Тривалість одного обороту власного капіталу, днів (360÷п.17)				
19.	Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості (п.2÷п.8)				

Продовж. табл. 5.3

А	Б	1	2	3	4
20.	Тривалість одного обороту поточної кредиторської заборгованості, днів (360÷п.19)				
21.	Тривалість операційного циклу, днів (п.14+п.16)				
22.	Тривалість фінансового циклу, днів (п.21–п.20)				

3. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості

Завдання 5.3

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз дебіторської заборгованості підприємства (табл. 5.4). Сформулюйте висновки щодо стану розрахунків підприємства з дебіторами.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.4

Горизонтальний і вертикальний аналіз дебіторської заборгованості підприємства (станом на кінець року)

Вид дебіторської заборгованості	Рядок форми № 1	р.		р.		Зміни (+,-)		
		сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040							
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125							
Дебіторська заборгованість за розрахунками:								
за виданими авансами	1130							
з бюджетом	1135							
у тому числі з податку на прибуток	1136							

Продовж. табл. 5.4

А	Б	1	2	3	4	5	6	7
з нарахованих доходів ¹	1140							
із внутрішніх розрахунків ¹	1145							
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155							
Усього			100,0		100,0		–	

1. Додаткові статті (додаток Б).

Завдання 5.4

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз поточної кредиторської заборгованості підприємства (табл. 5.5). Сформулюйте висновки щодо стану платежів підприємства перед кредиторами.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.5

Горизонтальний і вертикальний аналіз поточної кредиторської заборгованості підприємства (станом на кінець року)

Вид поточної кредиторської заборгованості	Рядок форми № 1	р.		р.		Зміни (+,-)		
		сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Поточна кредиторська заборгованість за:								
довгостроковими зобов'язаннями	1610							
товари, роботи, послуги	1615							
розрахунками з бюджетом	1620							
у тому числі з податку на прибуток	1621							
розрахунками зі страхування	1625							
розрахунками з оплати праці	1630							

Продовж. табл. 5.5

А	Б	1	2	3	4	5	6	7
за одержаними авансами ¹	1635							
розрахунками з учасниками ¹	1640							
із внутрішніх розрахунків ¹	1645							
страховою діяльністю ¹	1650							
Усього			100,0		100,0		–	

1. Додаткові статті (додаток Б).

Завдання 5.5

За вихідною інформацією, наведеною в табл. 5.6, проведіть розрахунок і проаналізуйте динаміку показників комплексного оцінювання дебіторської заборгованості (табл. 5.7). Сформулюйте висновки щодо характеру змін у розрахункових відносинах підприємства.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.6

Вихідна інформація для розрахунку показників комплексного оцінювання дебіторської заборгованості

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1, 2 (рядки, графи)
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2: 2000
Середньорічна величина дебіторської заборгованості	Ф. № 1: $(1040, \text{сума із } 1125 \text{ по } 1155^1, \text{ гр.3} + 1040, \text{сума із } 1125 \text{ по } 1155^1, \text{ гр.4}) \div 2$
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	Ф. № 1: $(\text{сума із } 1125 \text{ по } 1155^1, \text{ гр.3} + \text{сума із } 1125 \text{ по } 1155^1, \text{ гр.4}) \div 2$
Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	Ф. № 1: $(\text{сума із } 1610 \text{ по } 1650^2, \text{ гр.3} + \text{сума із } 1610 \text{ по } 1650^2, \text{ гр.4}) \div 2$
Середньорічна вартість майна	Ф. № 1: $(1300, \text{ гр.3} + 1300, \text{ гр.4}) \div 2$
Середньорічна вартість оборотних активів	Ф. № 1: $(1195, \text{ гр.3} + 1195, \text{ гр.4}) \div 2$

1. Без урахування ряд. 1136.

2. Без урахування ряд. 1621. Включаючи додаткові статті: ряд. 1635, 1640, 1645, 1650 (додаток Б).

Таблиця 5.7

**Комплексне оцінювання дебіторської заборгованості за системою
відносних показників**

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
A	B	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
Вихідна інформація, тис. грн					
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2.	Середньорічна величина дебіторської заборгованості				
3.	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості				
4.	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості				
5.	Середньорічна вартість майна				
6.	Середньорічна вартість оборотних активів				
Показники комплексного оцінювання дебіторської заборгованості					
7.	Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості (п.1÷п.2)				
8.	Тривалість одного обороту (середній період повернення) дебіторської заборгованості, днів (360÷п.7)				
9.	Частка дебіторської заборгованості в майні, % (п.2÷п.5×100)				×
10.	Частка поточної дебіторської заборгованості в оборотних активах, % (п.3÷п.6×100)				×
11.	Коефіцієнт співвідношення поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованості (п.3÷п.4)				
12.	Відношення дебіторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), % (п.2÷п.1×100)				×

Завдання 5.6

За вихідною інформацією, наведеною в табл. 5.8, проведіть розрахунок і проаналізуйте динаміку показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості (табл. 5.9). Сформулюйте висновки щодо характеру змін у платіжних відносинах підприємства.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.8

Вихідна інформація для розрахунку показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1, 2 (рядки, графи)
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2: 2000
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2: 2050
Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	Ф. № 1: (сума із 1610 по 1650 ¹ , гр.3 + + сума із 1610 по 1650 ¹ , гр.4)÷2
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	Ф. № 1: (сума із 1125 по 1155 ² , гр.3 + + сума із 1125 по 1155 ² , гр.4)÷2
Середньорічна вартість капіталу	Ф. № 1: (1900, гр.3 + 1900, гр.4)÷2
Середньорічна величина зобов'язань і забезпечень	Ф. № 1: ((1595+1695+1700), гр.3 + + (1595+1695+1700), гр.4)÷2
Середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень	Ф. № 1: (1695, гр.3 + 1695, гр.4)÷2
Середньорічна вартість оборотних активів	Ф. № 1: (1195, гр.3 + 1195, гр.4)÷2

1. Без урахування ряд. 1621. Включаючи додаткові статті: ряд. 1635, 1640, 1645, 1650 (додаток Б).

2. Без урахування ряд. 1136.

Таблиця 5.9

Комплексне оцінювання поточної кредиторської заборгованості за системою відносних показників

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1× ×100
Вихідна інформація, тис. грн					
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)				
3.	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості				
4.	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості				
5.	Середньорічна вартість капіталу				
6.	Середньорічна величина зобов'язань і забезпечень				
7.	Середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень				
8.	Середньорічна вартість оборотних активів				

А	Б	1	2	3	4
Показники комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості					
9.	Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості (п.2÷п.3)				
10.	Тривалість одного обороту (середній період погашення) поточної кредиторської заборгованості, днів (360÷п.9)				
11.	Частка поточної кредиторської заборгованості в капіталі, % (п.3÷п.5×100)				×
12.	Частка поточної кредиторської заборгованості в зобов'язаннях і забезпеченнях, % (п.3÷п.6×100)				×
13.	Частка поточної кредиторської заборгованості в поточних зобов'язаннях і забезпеченнях, % (п.3÷п.7×100)				×
14.	Відношення поточної кредиторської заборгованості до оборотних активів, % (п.3÷п.8×100)				×
15.	Припадає поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості, грн (п.3÷п.4)				
16.	Відношення поточної кредиторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), % (п.3÷п.1×100)				×

ТЕМА 6

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЇХ БАНКРУТСТВУ

1. Побудова багатофакторних моделей діагностики ймовірності банкрутства

Завдання 6.1

Спрогнозуйте фінансовий стан підприємства за допомогою багатофакторних моделей діагностики ймовірності банкрутства (табл. 6.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Побудова багатофакторних моделей діагностики ймовірності банкрутства здійснюється з використанням показників (табл. 6.1), які адаптовані до інформації фінансової звітності підприємств України.

Таблиця 6.1

Вихідна інформація для побудови багатфакторних моделей діагностики ймовірності банкрутства підприємства, тис. грн

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1, 2 (рядки, графи)	___ р.	___ р.
Середньорічна вартість активів	Ф. № 1: (1300, гр.3 + 1300, гр.4)÷2		
Середньорічна вартість необоротних активів	Ф. № 1: (1095, гр.3+1095, гр.4)÷2		
Середньорічна вартість оборотних активів	Ф. № 1: (1195, гр.3+1195, гр.4)÷2		
Середньорічна величина власних оборотних коштів	Ф. № 1: ((1495–1095), гр.3 + (1495–1095), гр.4)÷2		
Середньорічна величина запасів	Ф. № 1: ((1100+1110), гр.3 + (1100+1110), гр.4)÷2		
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості, грошей та їх еквівалентів	Ф. № 1: ((сума із 1125 по 1165 (без 1136)), гр.3 + (сума із 1125 по 1165 (без 1136)), гр.4)÷2		
Середньорічна вартість власного капіталу	Ф. № 1: (1495, гр.3 + 1495, гр.4)÷2		
Середньорічна величина зобов'язань і забезпечень	Ф. № 1: ((1595+1695+1700), гр.3 + (1595+1695+1700), гр.4)÷2		
Середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень	Ф. № 1: (1695, гр.3 + 1695, гр.4)÷2		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Ф. № 1: 1420, гр.4		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2: 2000		
Валовий: прибуток (збиток)	Ф. № 2: 2090 (2095)		
Фінансові витрати	Ф. № 2: 2250		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	Ф. № 2: 2290 (2295)		
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	Ф. № 2: 2350 (2355)		
Витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи	Ф. № 2: 2505+2510		
Амортизація	Ф. № 2: 2515		

Модель Альтмана.

А) Для підприємств, акції яких котируються на біржі:

$$Z = 1,2 \times K_1 + 1,4 \times K_2 + 3,3 \times K_3 + 0,6 \times K_4 + 1,0 \times K_5, \quad (6.1)$$

де K_1, K_2, K_3, K_4, K_5 – коефіцієнти:

K_1 = середньорічна величина власних оборотних коштів / середньорічна вартість активів;

K_2 = чистий фінансовий результат: прибуток (збиток) / середньорічна вартість активів;

K_3 = фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток) / середньорічна вартість активів;

K_4 = ринкова вартість власного капіталу / середньорічна величина зобов'язань і забезпечень;

K_5 = чистий дохід від реалізації продукції / середньорічна вартість активів.

Залежно від фактичного значення Z -показника ступінь можливості банкрутства підприємства визначається за шкалою:

Значення Z -показника	$Z \leq 1,80$	$1,81 \leq Z \leq 2,70$	$2,71 \leq Z \leq 2,99$	$Z \geq 3,0$
Ймовірність банкрутства	Дуже висока	Висока	Можлива	Дуже низька

Б) Для підприємств, акції яких не котируються на біржі:

$$Z = 0,717 \times K_1 + 0,847 \times K_2 + 3,107 \times K_3 + 0,42 \times K_4 + 0,995 \times K_5, \quad (6.2)$$

де K_4 – середньорічна вартість власного капіталу / середньорічна величина зобов'язань і забезпечень.

Якщо $Z < 1,23$, то це є ознакою високої ймовірності банкрутства, тоді як значення $Z \geq 1,23$ свідчить про невелику ймовірність банкрутства підприємства.

___ р.

___ р.

$K_1 =$

$K_1 =$

$K_2 =$

$K_2 =$

$K_3 =$

$K_3 =$

$K_4 =$

$K_4 =$

$K_5 =$

$K_5 =$

$Z =$

$Z =$

Модель Спрінгейта:

$$Z = 1,03 \times K_1 + 3,07 \times K_2 + 0,66 \times K_3 + 0,4 \times K_4, \quad (6.3)$$

де K_1, K_2, K_3, K_4 – коефіцієнти:

K_1 = середньорічна величина власних оборотних коштів / середньорічна вартість активів;

K_2 = фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток) / середньорічна вартість активів;

K_3 = фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток) / середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень;

K_4 = чистий дохід від реалізації продукції / середньорічна вартість

активів.

Якщо $Z < 0,862$, то фінансовий стан підприємства нестабільний і його з достовірністю до 92 % можна віднести до категорії потенційних банкрутів; якщо $Z \geq 0,862$, підприємство має стабільний фінансовий стан і загроза банкрутства мінімальна.

___ р.	___ р.
$K_1 =$	$K_1 =$
$K_2 =$	$K_2 =$
$K_3 =$	$K_3 =$
$K_4 =$	$K_4 =$
$Z =$	$Z =$

Тести на ймовірність банкрутства Лису (Z_L) і Таффлера (Z_T).

$$Z_L = 0,063 \times X_1 + 0,092 \times X_2 + 0,057 \times X_3 + 0,001 \times X_4, \quad (6.4)$$

де X_1, X_2, X_3, X_4 – коефіцієнти:

X_1 = середньорічна вартість оборотних активів / середньорічна вартість активів;

X_2 = валовий: прибуток (збиток) / середньорічна вартість активів;

X_3 = нерозподілений прибуток (непокритий збиток) / середньорічна вартість активів;

X_4 = середньорічна вартість власного капіталу / середньорічна величина зобов'язань і забезпечень.

Оціночне граничне значення: $Z_L = 0,037$.

___ р.	___ р.
$X_1 =$	$X_1 =$
$X_2 =$	$X_2 =$
$X_3 =$	$X_3 =$
$X_4 =$	$X_4 =$
$Z_L =$	$Z_L =$

$$Z_T = 0,03 \times X_1 + 0,13 \times X_2 + 0,18 \times X_3 + 0,16 \times X_4, \quad (6.5)$$

де X_1, X_2, X_3, X_4 – коефіцієнти:

X_1 = валовий: прибуток (збиток) / середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень;

X_2 = середньорічна вартість оборотних активів / середньорічна

величина зобов'язань і забезпечень;

X_3 = середньорічна величина поточних зобов'язань і забезпечень / середньорічна вартість активів;

X_4 = чистий дохід від реалізації продукції / середньорічна вартість активів.

Якщо $Z_T > 0,3$, то підприємство має гарну довгострокову перспективу діяльності; за $Z_T < 0,2$ є ймовірність банкрутства.

___ р.

___ р.

$X_1 =$

$X_1 =$

$X_2 =$

$X_2 =$

$X_3 =$

$X_3 =$

$X_4 =$

$X_4 =$

$Z_T =$

$Z_T =$

Показник діагностики платоспроможності Конана і Гольдера:

$$Z_{KG} = 0,16 \times X_1 - 0,22 \times X_2 + 0,87 \times X_3 + 0,10 \times X_4 - 0,24 \times X_5, \quad (6.6)$$

де X_1, X_2, X_3, X_4, X_5 – коефіцієнти:

X_1 = середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості, грошей та їх еквівалентів / середньорічна вартість активів;

X_2 = середньорічна вартість необоротних активів / середньорічна вартість активів;

X_3 = фінансові витрати / чистий дохід від реалізації продукції;

X_4 = витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи / чистий дохід від реалізації продукції;

X_5 = валовий: прибуток (збиток) / середньорічна величина зобов'язань і забезпечень.

Ймовірність затримки платежів для різних значень Z_{KG} :

Значення Z_{KG}	+0,210	+0,480	+0,002	-0,026	-0,068	-0,087	-0,107	-0,133	-0,164
Вірогідність затримки платежів, %	100	90	80	70	50	40	30	20	10

___ р.

___ р.

$X_1 =$

$X_1 =$

$X_2 =$

$X_2 =$

$X_3 =$

$X_3 =$

$$X_4 = \quad X_4 =$$

$$X_5 = \quad X_5 =$$

$$Z_{\text{КТ}} = \quad Z_{\text{КТ}} =$$

Універсальна дискримінантна функція:

$$Z = 1,5 \times K_1 + 0,08 \times K_2 + 10 \times K_3 + 5 \times K_4 + 0,3 \times K_5 + 0,1 \times K_6, \quad (6.7)$$

де $K_1, K_2, K_3, K_4, K_5, K_6$ – коефіцієнти:

K_1 = cash-flow (чистий прибуток + амортизація) / середньорічна величина зобов'язань і забезпечень;

K_2 = середньорічна вартість активів / середньорічна величина зобов'язань і забезпечень;

K_3 = чистий фінансовий результат: прибуток (збиток) / середньорічна вартість активів;

K_4 = чистий фінансовий результат: прибуток (збиток) / чистий дохід від реалізації продукції;

K_5 = середньорічна величина запасів / чистий дохід від реалізації продукції;

K_6 = чистий дохід від реалізації продукції / середньорічна вартість активів.

Варіанти оцінки значень Z -показника:

$Z > 2$ – підприємство вважається фінансово стійким, йому не загрожує банкрутство;

$1 < Z \leq 2$ – фінансова рівновага на підприємстві порушена, але за умови переходу на антикризове управління банкрутство йому не загрожуватиме;

$0 < Z \leq 1$ – підприємству загрожуватиме банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів;

$Z \leq 0$ – підприємство є напівбанкрутом.

___ р. ___ р.

$$K_1 = \quad K_1 =$$

$$K_2 = \quad K_2 =$$

$$K_3 = \quad K_3 =$$

$$K_4 = \quad K_4 =$$

$$K_5 = \quad K_5 =$$

$$K_6 = \quad K_6 =$$

$$Z = \quad Z =$$

Результати побудови та оцінювання багатофакторних моделей діагностики ймовірності банкрутства підприємства узагальнюються у табл. 6.2.

Таблиця 6.2

Результати побудови багатофакторних моделей діагностики ймовірності банкрутства підприємства

Модель	Значення Z-показника		Характеристика фінансового стану та ймовірності банкрутства
	_____ р.	_____ р.	
Модель Альтмана			
Модель Спрінгейта			
Модель Лису			
Модель Таффлера			
Модель Конана і Гольдера			
Універсальна дискримінантна функція			

2. Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності

Завдання 6.2

Визначте наявність (відсутність) ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності підприємства (табл. 6.3). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки.

Методика виконання

Показники вихідної інформації та розрахункові показники:

1. Довгострокові фінансові інвестиції – сума ряд. 1030, 1035 форми № 1.
2. Поточні фінансові інвестиції – ряд. 1160 форми № 1.
3. Гроші та їх еквіваленти – ряд. 1165 форми № 1.
4. Довгострокові зобов'язання і забезпечення – ряд. 1595 форми № 1.
5. Поточні зобов'язання і забезпечення – ряд. 1695 форми № 1.
6. Коефіцієнт покриття – ряд. 1195 ÷ ряд. 1695 форми № 1.
7. Коефіцієнт забезпечення власними засобами – (ряд. 1495 – ряд. 1095) ÷ ÷ ряд. 1195 форми № 1.
8. Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток) – ряд. 2350 (2355) форми № 2.

Таблиця 6.3

**Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної
неплатоспроможності підприємства (станом на кінець року)**

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
1.	Довгострокові фінансові інвестиції, тис. грн			
2.	Поточні фінансові інвестиції, тис. грн			
3.	Гроші та їх еквіваленти, тис. грн			
4.	Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн			
5.	Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн			
6.	Показник поточної неплатоспроможності, тис. грн (п.1+п.2+п.3-п.4-п.5)			
7.	Коефіцієнт покриття			
8.	Коефіцієнт забезпечення власними засобами			
9.	Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн			

3. Оцінювання задовільності (незадовільності) структури балансу та перспектив втрати (відновлення) платоспроможності

Завдання 6.3

Визначте критерії оцінювання структури балансу (табл. 6.5). Сформулюйте висновки щодо платоспроможності (неплатоспроможності) підприємства та перспективи її втрати (відновлення).

Вихідна інформація: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за звітний рік.

Методика виконання

Критерії оцінювання структури балансу наведено в табл. 6.4.

Таблиця 6.4

Критерії оцінювання структури балансу

Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форми № 1 (рядки)	Нормативне значення
Коефіцієнт загальної ліквідності (K_1)	<u>Оборотні активи</u> Поточні зобов'язання і забезпечення	$\frac{1195}{1695}$	$\geq 1,0$
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами (K_2)	<u>Власні оборотні кошти</u> Оборотні активи	$\frac{1495 - 1095}{1195}$	$\geq 0,1$

Структура балансу визнається задовільною, а підприємство платоспроможним у разі виконання таких умов (станом на кінець звітного періоду):

$$K_1 \geq 1,0 \text{ і } K_2 \geq 0,1.$$

У цьому випадку розраховують коефіцієнт втрати платоспроможності ($K_{ВП}$) на найближчі три місяці:

$$\hat{E}_{\Delta 0 \Gamma} = \frac{\hat{E}_{\hat{E}} + 0,25 \times (\hat{E}_{\hat{E}} - \hat{E}_{\Gamma})}{2}, \quad (6.8)$$

де K_K і K_{Π} – коефіцієнт загальної ліквідності відповідно на кінець і початок звітної періоду.

Якщо $K_{ВП} \geq 1$, це свідчить про реальну можливість підприємства не втратити платоспроможність протягом найближчих трьох місяців. Значення $K_{ВП} < 1$ свідчить про те, що підприємство в найближчі три місяці може втратити свою платоспроможність.

Для визнання структури балансу незадовільною, а підприємства неплатоспроможним необхідне виконання таких умов (станом на кінець звітної періоду):

$$K_1 < 1,0, \text{ або } K_2 < 0,1, \text{ або одночасно } K_1 < 1,0 \text{ і } K_2 < 0,1.$$

У цьому випадку розраховують коефіцієнт відновлення платоспроможності ($K_{ВП}$) за встановлений період (6 місяців):

$$K_{ВП} = \frac{K_K + 0,5 \times (K_K - K_{\Pi})}{2}, \quad (6.9)$$

де K_K і K_{Π} – коефіцієнт загальної ліквідності відповідно на кінець і початок звітної періоду.

Якщо $K_{ВП} \geq 1$, це свідчить про реальну можливість підприємства відновити свою платоспроможність. Значення $K_{ВП} < 1$ свідчить про те, що у підприємства в найближчі шість місяців немає реальної можливості відновити платоспроможність.

Результати розрахунків наводяться у табл. 6.5.

Таблиця 6.5

Оцінювання структури балансу та перспектив втрати (відновлення) платоспроможності підприємства за _____ р.

№ з/п	Показник	На початок року	На кінець року	Відхилення (+,-)
1.	Коефіцієнт загальної ліквідності			
2.	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами			
3.	Коефіцієнт втрати платоспроможності ¹	×		×
4.	Коефіцієнт відновлення платоспроможності ¹	×		×

1. Розраховують один із коефіцієнтів залежно від значень показників 1 і 2 станом на кінець року.

КРИТЕРІЇ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання контрольної роботи		Максимальна кількість балів	Отримані бали
Теоретичні питання: Повнота викладення змісту питання, наявність посилань на використані літературні джерела	1	5	
	2	5	
Практичні завдання: Правильність виконання розрахунків за інформацією фінансової звітності, обґрунтованість і повнота формулювання висновків, дотримання вимог з оформлення	1	15	
	2	15	
Загальна кількість балів за виконання контрольної роботи		40	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз банківської діяльності : підручник / за ред. А.М. Герасимовича. Київ: КНЕУ, 2003. 599 с.
2. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб.; 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
3. Болюх М.А., Бурчевський В.З., Горбатов М.І. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. Київ: КНЕУ, 2001. 540 с.
4. Болюх М.А., Заросило А.П. Аналіз фінансово-господарської діяльності бюджетних установ : навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2008. 344 с.
5. Буряк П.Ю., Римар М.В., Бець М.Т. Фінансово-економічний аналіз : підручник / під заг. ред. П.Ю. Буряка, М.В. Римара. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 528 с.
6. Васюренко О.В., Волохата К.О. Економічний аналіз діяльності комерційних банків : навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 463 с.
7. Гаркуша Н.М., Цуканова О.В., Горошанська О.О. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 591 с.
8. Герасимович А.М., Парасій-Вергуненко І.М., Примостка Л.О. Збірник задач з аналізу банківської діяльності : навч. посіб. / за ред. проф. А.М. Герасимовича. Київ: КНЕУ, 2006. 504 с.
9. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2003. 680 с.
10. Камінська Т.Г., Шатковська Л.С., Шиш А.М. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту на сільськогосподарських підприємствах : монографія / за ред. к.е.н., доцента Т. Г. Камінської. Київ: ЦП «Компринт», 2013. 329 с.
11. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : підручник; 3-тє вид., переробл. і доп. Київ: Знання, 2008. 487 с.
12. Ковбасюк М.Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і

- підприємств : навч. посіб. Київ: Видавничий дім «Скарби», 2001. 336 с.
13. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 р. № 2597-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення 25.08.2020).
  14. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності. Харків: Фактор, 2008. 208 с.
  15. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. Київ: Т-во «Знання», КОО, 2000. 378 с.
  16. Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О. Організація і методика еконо-мічного аналізу : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
  17. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і прогнозування. Київ: Центр навчальної літератури, 2003. 224 с.
  18. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
  19. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств : навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2004. 365 с.
  20. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 11 квітня 2013 р. № 476. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1524201-08> (дата звернення 25.08.2020).
  21. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: наказ Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. № 14 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 26 жовтня 2010 р. № 1361). URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=111503bd-ca7f-4dee-b07c-c66c2aa28e03&title> (дата звернення 25.08.2020).
  22. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/sp:max100> (дата звернення 25.08.2020).
  23. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посіб. / за ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця, к.е.н., доц. М.М. Шигун. Житомир: ЖДТУ, 2004. 352 с.
  24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 25.08.2020).
  25. Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз : навч.-метод. посіб. Київ: КНЕУ, 2002. 388 с.
  26. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.
  27. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: постанова Правління Національного банку України від 30 червня 2016 р. № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16> (дата звернення 25.08.2020).
  28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський тиждень* «Дебет-Кредит». URL: <http://www.dtk.com.ua> (дата звернення

25.08.2020).

29. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : підручник; 3-тє вид., переробл. і доп. Київ: Знання, 2008. 630 с.

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 25.08.2020).

31. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб.; 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 668 с.

32. Селіверстова Л.С., Скрипник О.В. Фінансовий аналіз : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. С.М. Безрутченка. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 274 с.

33. Сметанко О.В., Шарапова І.С., Горбачьов В.О., Бурдюг Н.В., Коваленко Г.С., Сорокіна О.С. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посіб. / за ред. О.В. Сметанко. Київ: ЦУЛ, 2013. 456 с.

34. Старостенко Г.Г., Мірко Н.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 224 с.

35. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2016. 432 с.

36. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2020. 434 с.

37. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз бізнесу : навч. посіб. Полтава: ІнтерГрафіка, 2004. 288 с.

38. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. для дистанційного навчання. Полтава: ПДАА, 2007. 296 с.

39. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Частина І. Полтава: ПДАА, 2009. 406 с.

40. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Частина ІІ. Полтава: ПДАА, 2009. 399 с.

41. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В., Дорошенко А.П. Фінансовий аналіз. Практикум : навч. посіб. Полтава: РВВ ПДАА, 2010. 354 с.

42. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 815 с.

43. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Частина І. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 358 с.

44. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Частина ІІ. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 394 с.

45. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посіб.; 2-е вид., переробл. і доп. Київ: ЦУЛ, 2002. 360 с.

46. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.

47. Шевчук В.О., Коновалова О.В., Пантелеєв В.П. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2011. 399 с.

48. Шеремет А.Д., Сайфулін Р.С. Методика фінансового аналізу. Москва: ИНФРА-М, 2001. 181 с.

49. Шморгун Н.П., Головка І.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2006. 528 с.

50. Щибиволок З.І. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб.; 2-ге вид. Київ: Знання, 2007. 311 с.

Додаток А
(Зразок титульної сторінки)
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра економічної теорії та економічних досліджень

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни «*ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ*»

здобувача вищої освіти
_____ курсу _____ групи
спеціальності _____
заочної форми навчання

_____
(ім'я, прізвище)

№ залікової книжки _____

Варіант _____

Теоретичні питання:

Практичні завдання:

Перевірив:

_____
(посада, ім'я та прізвище викладача)

ПОЛТАВА – 20__

Додаток Б

Додаток 3 до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 1
«Загальні вимоги до фінансової звітності»

Перелік додаткових статей фінансової звітності

Стаття	Код рядка
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016
Знос інвестиційної нерухомості	1017
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022
Гудвіл	1050
Відстрочені аквізиційні витрати	1060
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065
Виробничі запаси	1101
Незавершене виробництво	1102
Готова продукція	1103
Товари	1104
Депозити перестраховання	1115
Векселі одержані	1120
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145
Готівка	1166
Рахунки в банках	1167
Частка перестраховика у страхових резервах	1180
у тому числі в:	
резервах довгострокових зобов'язань	1181
резервах збитків або резервах належних виплат	1182
резервах незароблених премій	1183
інших страхових резервах	1184
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401
Емісійний дохід	1411
Накопичені курсові різниці	1412
Інші резерви	1435
Пенсійні зобов'язання	1505
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521
Благодійна допомога	1526
Страхові резерви	1530
у тому числі:	
резерв довгострокових зобов'язань	1531
резерв збитків або резерв належних виплат	1532
резерв незароблених премій	1533
інші страхові резерви	1534
Інвестиційні контракти	1535
Призовий фонд	1540
Резерв на виплату джек-поту	1545
Векселі видані	1605
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645

Стаття	Код рядка
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800
Чисті зароблені страхові премії	2010
Премії підписані, валова сума	2011
Премії, передані у перестраховання	2012
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182
Дохід від благодійної допомоги	2241
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011
Надходження авансів від покупців і замовників	3015
Надходження від повернення авансів	3020
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035
Надходження від операційної оренди	3040
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045
Надходження від страхових премій	3050
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118
Витрачання на оплату авансів	3135
Витрачання на оплату повернення авансів	3140
Витрачання на оплату цільових внесків	3145
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155
Надходження від погашення позик	3230
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235
Витрачання на надання позик	3275
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310
Витрачання на сплату відсотків	3360
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375
Прибуток (збиток) від участі в капіталі	3521

Стаття	Код рядка
Зміна вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, та дохід (витрати) від первісного визнання	3522
Збиток (прибуток) від реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу та груп вибуття	3523
Збиток (прибуток) від реалізації фінансових інвестицій	3524
Зменшення (відновлення) корисності необоротних активів	3526
Фінансові витрати	3540
Збільшення (зменшення) запасів	3551
Збільшення (зменшення) поточних біологічних активів	3552
Збільшення (зменшення) дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги	3553
Зменшення (збільшення) іншої поточної дебіторської заборгованості	3554
Зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів	3556
Зменшення (збільшення) інших оборотних активів	3557
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги	3561
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з бюджетом	3562
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування	3563
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці	3564
Збільшення (зменшення) доходів майбутніх періодів	3566
Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань	3567
Сплачені відсотки	3585
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112
Накопичені курсові різниці	4113
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114
Інший сукупний дохід	4116
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225
Зменшення номінальної вартості акцій	4280
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291

Затверджено до друку кафедрою економічної теорії та економічних досліджень, протокол № 1 від 25.08.2020 р.
 Формат 60x90 1/16. Папір офсетний (білий 70-80 г/м²).
 Ум. друк. арк. 5,44. Авт. арк. (Обл.-вид. арк.) 3,06.
 Тираж _____ пр. Гарнітура Times New Roman Cyr.

Друк – Тютюнник Ю.М., кафедра економічної теорії та економічних досліджень Полтавської державної аграрної академії

